LIBRARY
APR 28 1982

LAISVĖ
Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Savaitinis
Jungtinėse Valstijose $12.00
Kanadoje $15.00
Kitur užsienyje $15.00
Pavienio egzemploriaus kaina 25 centai

PRICE 25 c.

NO. 17 ★ ★ ★ ★ ★ ★ PENKTADIENIS, BALANDŽIO [APRIL] 23, 1982 OZONE PARK, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ 71-IEJI METAI

KRISLAI

Jau seniai virtę paprastomis žiniomis
Turėtų būti pavyzdžiu kitoms unijoms
Rūbsiuvių unija ir lietuviai
Jungtinės Tautos turėtų būti veiklesnės
Plačiai atnaujintas reikalavimas
Ir neatrodo, kad bus geresni laikai

A. BIMBA

Balandžio 3 d. Darbo Departamento pranešime iš Washingtono minima, kad per kovo mėnesį šioje šalyje bedarbių skaičius paaugo beveik visu vienu procentu. Tas nieko nenustebino ir nepritrenkė. Tai pranešimai jau seniai, seniai virtę paprastomis žiniomis. Šis pranešimas būtų nustebinęs, jeigu būtų teigęs, kad pagaliau bedarbių skaičius nors vienu bedarbiu per tą mėnesį sumažėjo! Bet taip atvirai, taip begėdiškai meluoti nedrįsta nė prez. Reagano Administracija . . .

□

Aną dieną spaudoje buvo gana plačiai minėta rūbsiuvių unija ir jos santykiai su rubsiuvyklų savininkais. Ši unija kaip žinia, griežtai prisilaiko kurso: Be priimtos ir pasirašytos sutarties, mes nedirbame, mes streikuojame!

Tą puikiai žino siuvyklų savininkai ir tokiam konfliktui išvengti daro įvairias nuolaidas.

Tai kiek žinoma, vienintelė darbo unija, kuri šio kurso prisilaiko. Jinai turėtų tarnauti pavyzdžiu ir kitoms darbo unijoms.

□

Reikia žinoti, kad anais laikais labai daug lietuvių dirbdavo rūbsiuvyklose. Jos skaitlingi lokalai gyvavo ir veikė daugelyje miestų. O kadangi jų unijai vadovavo socialistai, tai ir jos lokalai užsiimdavo tik pažangia veikla.

Ypatingai pažangioje veikloje pasižymėjo jos skaitlingas lokalas 54- asis. Aš jos vadovybei nuoširdžiausiai dėkingas. Tai ji 1919 metų pabaigoje pakvietė mane iš Valparaiso Universiteto mokyklos atvykti į New Yorką redaguoti unijos lietuviams leidžiamą savaitraštį "Darbas". Jį redaguodamas turėjau gerą progą susipažinti su laikraščio "Laisvės" leidėjais ir kitais lietuviais.

□

Pilnai sutinku su tais, kurie teigia, kad šiuo laiku Jungtinės Tautos turėtų būti veiklesnės kovoje prieš branduolinio karo pavojų. Jos Generalinė Taryba tai kovai formą galėtų susirasti. Atrodo, kad dabar jinai vengia pasisakyti opiausiais, svarbiausiais klausimais.

□

Viskas rodo, kad beveik visur pasaulyje šiuo laiku yra labai padidėjęs spaudimas ir reikalavimas, kad tuojau, dabar be delsimo—prezidentai Reaganas ir Brežnevas susirinktų ir tartųsi pašalinti žmonijai branduolinę katastrofą.

Bet prez. Reaganas išsisukinėja ir tokį susitikimą atidėlioja. Jis sako, kad gal tiktai apie birželio mėnesio pabaigą per atstovus bei laišku jis bandys susisiekti ir "pasikalbėti".

Tai atidėliojimas ir vengimas. Amerikos liaudis turėtų priversti prez. Reaganą šį nusistatymą pakeisti. Susitikimas turėtų įvykti dabar, be tolimesnio atidėliojimo, nes rytoj gali būti pervėlu . . .

□

Jungtinėse Valstijose pernai (1981 m.) iš kiekvienų 4 gyvenamųjų vienas buvo apiplėštas. Labai daug žmonių labai skaudžiai nukentėjo. Ir nėra ženklų, kurie rodytų, kad šie (1982 m.) metai būtų geresni.

Prancūzijos prezidentas lankosi Japonijoje

Paryžius.— Pereitą savaitę Prancūzijos prez. Mitterrand, lydimas gausių palydovų iš įvairių sričių, lankėsi Japonijoje. Tai buvo iš viso pirmas Prancūzijos vyriausybės vadovo vizitas Japonijoje.

Reikia laukti, kad ryšium su tuo apsilankymu netrukus bus paskelbtas platus abiejų šalių bendradarbiavimo planas, liečiantis ne tik pramonę, bet ir kultūrą.

Nors nebuvo politinių problemų, kurias tiedviem kraštam reikėtų spręsti, bet manoma, kad Prancūzijos prezidentas norįs Japoniją šiek tiek arčiau pritraukti prie Europos valstybių bendruomenės. Taip pat manoma, kad prez. Mitterrand su japonais bus išdiskutavęs ir kitus klausimus, kaip pavyzdžiui, santykius su JAV, Vietnamu ir Vakarų Europos valstybėmis.

Draudžia turistams vykti į Kubą

Washington. — JAV vyriausybė paskelbė, kad nuo gegužės 15 d. Kuboje negalės lankytis Amerikos turistai. Ten galės vykti tiktai žurnalistai, mokslininkai ir šeimų nariai, kurių vieni gyvena JAV, o kiti Kuboje, tų šeimų apjungimo reikalais.

Šis parėdymas galioja visiems JAV piliečiams ir svetimtaučiams, kurie norės keliauti į Kubą iš JAV teritorijos. JAV vyriausybė šį savo patvarkymą aiškina tuo, kad būk Kuba naudojanti smurtą prieš Amerikos alijantus ir draugus, tai todėl jai nereikia leisti, kad ji uždirbtų JAV dolerius iš Amerikos turistų.

Varšuva. — Po visos eilės kelionių į socialistinių respublikų sostines, Lenkijos vadovas gen. Wojciech Jaruzelski ateinančių dienų laikotarpyje lankysis Vengrijoje, kur su partijos ir vyriausybės vadais pasitars aktualiais reikalais.

PASUKITE LAIKRODŽIUS PIRMYN

Šeštadienį, balandžio 24 d. prieš eidami gulti pasukite laikrodžius vieną valandą pirmyn, nes iš šeštadienio į sekmadienį įeisime į dienos šviesos taupymo laiką (daylight saving time).

Visur, kur tik prez. Reagan pasirodo, jį lydi jau vis didėjantis pasipriešinimas tiek prieš jo ekonominį planą, tiek prieš ginklavimąsi. Čia vaizdas iš Chicagos, kur balandžio 10 d. demonstravo per 30 tūkst. jaunimo ir senimo, reikalaudami: "End the Arms Race, Save the Human Race".

Kanada atsipalaidavo nuo Britanijos

Ottawa. — Šeštadienis, balandžio 17 d., įėjo į Kanados istoriją. Tą dieną, apie 100 tūkstančių miniai dalyvaujant aikštėje prie parlamento rūmų, Britanijos karalienė Elžbieta pasirašė dekretą, kuriuo nutraukti kolonijiniai ryšiai su Britanija ir suteikta Kanadai pirmoji konstitucija.

Karalienės pasirašytoji 300 žodžių deklaracija pakeitė įstatymą, kuriuo Kanada, kaip dominija, britų buvo valdoma nuo 1867. Įsigaliojo naujoji konstitucija—šiemet priimtasis Konstitucijos aktas.

Iškilmės buvo rodomos per TV, ir apskaičiuojama, kad jas stebėjo apie 24 milijonai žmonių. Džiaugėsi visos Kanados provincijos, išskyrus Quebecą, kurio premjeras Rene Levesque visą laiką priešinosi ir net planavo masines protesto demonstracijas olimpiniame Montrealio stadione, bet paskui turėjo atsisakyti dėl per didelių nuomonos išlaidų. Bet jie vistiek demonstravo, žygiuodami Montrealio gatvėmis.

Quebeco premjeras savo priešinimąsi grindė tuo, kad būk naujoji konstitucija pakenks provincijų autonomijai. Jis buvo kreipęsis į Quebeco Apeliacinį teismą, kad jis jam pripažintų veto teisę atsisakyti nuo tos konstitucijos. Bet teismas nusprendė, kad Rebe Levesque, vienintelis premjeras, nepasirašęs Ottawoje anksčiau pasiekto Kanados provincijų premjerų sutarimo, neturi veto teisės, nes Kanados vyriausybė ir kitų devynių provincijų sprendimas yra teisėtas ir Qvebeco parlamentas neturi didesnių teisių už kitų provincijų parlamentus.

Dabar Quebeco premjeras žada kreiptis į Kanados Aukščiausiąjį teismą, nors laimėjimo ir nesitiki. Tas žygis jam galėtų sutelkti daugiau šalininkų, siekiant Quebecui visiško atsiskyrimo nuo Kanados.

Apie Quebeco premjero opoziciją per konstitucijos paskelbimo iškilmes prisiminė ir karalienė bei Kanados premjeras Pierre Trudeau ir reiškė viltį, jog "tylinčioji dauguma" nugalės Quebeco pasipriešinimą ir bendromis jėgomis bus siekiama visos Kanados sustiprinimo.

Istorinis momentas, kurio ilgus metus laukė Kanada ir jos premjeras Pierre Trudeau. Britanijos karalienė Elžbieta, pasirašiusi Kanados nepriklausomybės paskelbimą, plunksną perduoda premjerui.

Brežnevas siūlo viršūnių konferenciją neutralioj šaly

Maskva. — Pravdoje pasirodžiusiame pasikalbėjime Tarybų Sąjungos vadovas Leonidas Brežnevas siūlo susitikti su prez. Reaganu kurioje nors neutralioje šalyje, kaip Suomijoje ar Šveicarijoje, ir aptarti bendrus reikalus.

Brežnevo manymu, neseniai pareikšta prez. Reagano mintis abiem atvykti į New Yorke būsiančią Jungtinių Tautų nusiginklavimo konferenciją klausimo neišsprendžia. Jis sako, kad viršūnių susitikimai esą sprendžiamos reikšmės, ir jiems turi būti tinkamai pasiruošta, nepakanka vien atsitiktinai pasikalbėti, susitikus kuria nors proga.

Washingtone Baltųjų rūmų kalbėtojas pareiškė, jog tada, kai ateis oficialus Brežnevo kvietimas, bus "rimtai svarstoma".

Managva, Nikaragva. — Keturių dienų vizitui atvykęs Prancūzijos prez. Mitterrand patarėjas Lotynų Amerikos reikalams Regis Debray susitiko su revoliucinės vyriausybės atstovais.

Kairiosios krypties teoretikas Debray dar aplankys Hondurą ir Salvadorą. Debray yra buvęs Havanos universiteto filosofijos profesorius ir 1967 m. jis Bolivijoje buvo paimtas į nelaisvę, kai lydėjo Che Guevarą. Buvo nuteistas 30 m., bet vėliau amnestuotas.

100 metų JAV-Olandijos ryšiams

Washington. — Su visomis ceremonijomis prez. Reagan priėmė Olandijos karalienę Beatrix, kuri yra atvykusi vienos savaitės vizitui į Ameriką, ryšium su 200 metų sukaktimi nuo JAV-Olandijos diplomatinių ryšių užmezgimo. Olandija buvo pirmoji suteikusi JAV diplomatinį pripažinimą, kai Amerika atsiskyrė nuo Britanijos ir tapo nepriklausoma valstybe.

Baltuosiuose rūmuose prez. Reagan su karaliene pasikeitė kalbomis, pabrėždami abiejų šalių draugiškus santykius. Karalienė lankosi kartu su savo vyru princu Claus. Be Washingtono, olandų karališkieji svečiai dar lankysis New Yorke, Philadelphijoje ir Princeton, N. J.

Milanas. — Italijos komunistų partijai vadovaujant, čia balandžio 18 d. įvyko demonstracijos prieš branduolinius ginklus. Dalyvavo apie 100 tūkst. žmonių.

Anksčiau panašias demonstracijas ruošdavo darbo unijos, kitos kairiosios grupės ir pacifistai.

Judėjimas prieš branduolinius ginklus Italijoje prasidėjo nuo to laiko, kai pernai Italijos vyriausybė patvirtino, jog ji sutinka, kad JAV įrengtų Italijos teritorijoje 110 branduolinių raketų netoli nuo Comiso miesto, Sicilijoje.

ARGENTINOS-BRITANIJOS KONFLIKTAS AMERIKOS VALSTYBIŲ ORGANIZACIJOJE

Washington. — Nepaisant Valstybės sekretoriaus gen. Haig pastangų suvesti Argentiną ir Britaniją prie pasitarimų taikingai išspręsti konfliktą dėl Falkland-Malvinų salų, jo misija nepavyko.

Gen. Alexander Haig

Dabar Argentina nusprendė kreiptis į Amerikos valstybių organizaciją, kuri pagal esamas sutartis turi padėti Argentinai, jei kas kišasi iš kito regiono, kaip šiuo atveju Britanija. Toje Amerikos valstybių organizacijoje yra ir JAV, kuri turėtų rėmti Argentiną, bet nežinia, ar ji rems ją, jei JAV sąjungininkė NATO bloke yra Britanija. Ir jau kai kurie JAV kongresmanai ir senatoriai yra pasiūlę rezoliucijas, raginančias prez. Reaganą remti Britaniją, jei gen. Haig misija nepavyktų.

Amerikos valstybių organizacija savo posėdžio susirinks ateinančią savaitę. Tuo metu prie Falkland-Malvinų salų jau turėtų atplaukti ir Britanijos karo laivai, kurie britų uostus paliko prieš pusantros savaitės. Tad ateinančios dienos bus lemtingos tame argentiniečių-britų konflikte.

Argentinos komunistų partija pasisako už Malvinų salas

Buenos Aires. — Argentinos Komunistų partijos vadovybė išleido pareiškimą, remiantį Argentinos teises į Falkland-Malvinų salas, bet kartu ir pasisako už demokratijos grąžinimą į Argentiną, kurią nuo 1976 m. valdo kariškiai. Taip pat atkreipiamas dėmesys ir į pašlijusią krašto ekonomiją, kai inflicija jau beveik siekia 200 proc. ir pragyvenimas kaskart sunkėja.

Savo pareiškime partijos vadovybė pabrėžia, kad Argentinoje, kaip ir visame pasaulyje, padarytas galas kolonijinei enklavai, prieš kurią argentiniečiai ilgus metus priešinosi.

Tuo pačiu sykiu, partijos pareiškime sakoma, yra svarbu iškelti JAV subversinį elgesį, kada jos vaidindamos neutralumą, visą laiką padėjo Britanijai, savo sąjungininkei NATO agresyviniame bloke. Amerika, pareiškime pabrėžiama, siekia mineralinių turtų, kurių yra Falkland-Malvinų salose ir ketina įsteigti ten savo karines bazes, kad galėtų kontroliuoti Pietų Atlanto regioną.

Tėvas atvyko sūnaus pasiimti

TĖVAS IR SŪNUS POLOVČAKAI

Chicago. — Dar vis nesibaigia jau nuo 1980 metų prasidėjusi byla, kada Michailo Polovčako sūnus, jiedviem su žmona grįžtant į Tarybų Sąjungą, pabėgo su sesute nuo jų pas gimines ir dabar nori pasilikti Amerikoje.

Jo tėvas dabar yra sugrįžęs į Chicagą ir nori sūnų atgauti, nes ir pereitų metų gruodžio mėnesį Apeliacinis teismas nusprendė, jog berniukas neturėjo būti paimtas nuo tėvų.

Šiuo metu teismuose esama net trijų bylų. Polovčakai užvedė vieną federaliniame, kitą Illinois valstijos teisme, kad jiems būtų sugrąžintas sūnus. Bet ir berniuko advokatas Julian Kulas užvedė bylą federaliniame teisme, prašydamas nuspręsti, kad nebūtų naudojama prievarta jam sugrąžinti pas tėvus.

Dėl šios bylos jau yra dariusi intervenciją ir Tarybų Sąjungos užsienio reikalų ministerija, reikalaudama, kad Amerikos valstybės departamentas nedarytų kliūčių sūnui sugrįžti pas tėvus. Berniukas, giminių primokytas, prašė ir gavo JAV imigracijos įstaigų leidimą pasilikti gyventi Amerikoje.

RUMUNIJOS VADOVAS LANKĖSI KINIJOJE

Peking. — Pereitą savaitę čia lankėsi Rumunijos vadovas Nicolae Ceausescu ir turėjo pasitarimus su Kinijos komunistų partijos ir vyriausybės vadais. Jam buvo suteikta proga kalbėti susirinkime, kuriame dalyvavo apie 10 tūkst. darbininkų. Komunikatas skelbė, jog bus stengiamasi stiprinti Rumunijos ir Kinijos bendradarbiavimą įvairiose srityse.

LAISVĖ LITHUANIAN WEEKLY

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE PUBLISHING SOCIETY, INC.

Published Fridays, except in case of holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.

Established April 5, 1911

ANTHONY BIMBA, Editor in chief

EVA T. MIZARA, Editor & Business Manager

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year $12.00	United States, per 6 months... $6.50
Canada, Lat. Amer., per year . $15.00	Canada, Lat. Amer., 6 months . $8.00
Foreign countries, per year ... $15.00	Foreign countries, 6 months ... $8.00

Rytų-Vakarų kosmonautai

Tarybų Sąjunga atšventė 21-ąsias metines nuo to laiko, kai pirmas žmogus išskrido į kosmosą: tai buvo tarybinis kosmonautas Juri Gagarin. Per daugiau negu du dešimtmečiu kelionės į kosmosą pavirto gan paprastu fenomenu,—tarybiniai kosmonautai ir Amerikos astronautai (skirtingi pavadinimai tam pačiam dalykui) nuolat keliauja, ir pasaulis to beveik nepastebi. Bet tas nereiškia, kad svarbūs žingsniai nuolat pirmyn nepasiekimi ir, kad žmonija gali laukti dar didesnių atsiekimų: nuolatinių į kosmosą susisiekimo linijų, kuriomis žmonės keliaus iš vienos planetos į kitą, pačiame kosmose nuolatinių apgyventų stočių įkūrimą, o po to ir tyrinėjimo už saulės sistemos . . .

Su tais didžiuliais žingsniais pirmyn ranka rankon turi eiti ir pastangos neleisti kosmoso tyrinėjimui pavirsti ginklavimosi lenktynių dalimi. Jeigu taip įvyktų, žmonijai gręstų tragedija: kosmosiniai laivai ne gyvenimo, o mirties tarnyboje, pavirstų tikru košmaru, kuris ir taip jau baisias termobranduolines lenktynes padarytų dar baisesnėmis.

Tarybų Sąjunga skelbia, kad sekančioje kelionėje į kosmosą jos lakūnai skris kartu su lakūnais iš Vakarų, būtent, iš Prancūzijos. Tai labai sveikintinas žingsnis. Tarybų Sąjunga pirma pasiuntė į kosmosą moterį; Tarybų Sąjunga pirma į kosmosą pasiuntė, kartu su savo kosmonautais kolegas iš Indijos, Kubos ir kitų šalių. Dabar ji pirma imasi žingsnio kooperuoti su kosmonautais iš Vakarų Europos.

Tai puikus žingsnis už tautų bendradarbiavimą ir taiką.

GM darbininkų balsas . . .

Kuomet Fordo auto-kompanijos darbininkams teko balsuoti, su kompanija ar verta pasirašyti naują sutartį, jie balsvo—du už, vienas prieš. Opozicija buvo gan stipri, nes darbininkai žinojo, kad naujoji sutartis tarp jų unijos, UAW, ir Fordo yra nemenka nuolaida. Tiesa, darbininkai kai ką laimėjo, ypatingai darbo saugumo (job security) srityje, bet pralaimėjo algų srityje. Vis delto, dauguma balsavo, kaip juos ragino UAW, nes nematė kitos išeities.

Balsuojant apie panašias pakaitas General Motors fabrikuose, opozicija buvo dar stipresnė: 39% balsavo prieš naują sutartį. Taigi, naujoji sutartis buvo pasirašyta prieš labai stiprią eilinių narių didelės dalies norą. Kodėl opozicija buvo tokia stipri? Darbininkai žinojo, kad Fordo kompanijai iš tikro gręsia bankrutas. Apie General Motors jie turėjo kitokią nuovoką. Darbininkai žinojo, kad GM pelnai milžiniški ir kad kompanija naudojasi bendra, ne specifine, padėtimi, kad grąsinti unijai. Kompanija faktinai darbininkams sakė: "Mūsų pelnai turi likti milžiniški. Jeigu ne,—mes imsime ir uždarysime fabrikus . . ."

Bosams uždaryti vieną ar kitą fabriką—ne tokia jau tragedija. Jų pačių luksusinis gyvenimas užtikrintas,—jie gaus didžiules pensijas, jie turi akcijų kitose įmonėse, bankuose ir t. t. Fabrikų uždarymo metu tragedija gręsia tik darbininkams, kurie neturi kur kitur eiti.

Vis dėlto, sveikas klasinis instinktas sakė bent 39 nuošimčiams GM darbininkų, kad jie apgaunami. Ateis laikas ir tą supras ir likusieji, 61 nuošimtis.

JAV pagalba Britanijai

Nors Jungtinės Valstijos tarpininkauja Britanijos-Argentinos konflikte, nors JAV sakosi esančios neutralės, jos faktinai teikia karinę pagalbą Britams. Pasirodo, kad Amerikos karinis laivynas, karinė aviacija ir satelitai informuoja Britanijos karinę žvalgybą apie visų laivų ir orlaivių judėsius Pietiniame Atlante.

Kuomet tie faktai buvo iškelti į viešumą, sekretorius Haig pareiškė, kad JAV lieka neutrali. Esą, Amerika neduoda pagalbos Britams, ji tik "pildo sutartis". Kokias sutartis? Ogi, kadangi abi, JAV ir Didžioji Britanija, yra Šiaurės Atlanto pakto (NATO) narės, jos turi teikti viena kitai karines informacijas . . .

Teisybė. Bet juk yra ir kitų sutarčių. Pavyzdžiui, Jungtinės Valstijos ir Argentina—abi priklauso prie Amerikos kontinento valstybių pakto. Pagal to pakto nuostatus visos narės turi ne tik viena kitą informuoti, bet dargi prieš svetimą agresiją padėti. Kitaip sakant, kaip Amerikos kontinento šalis JAV turėtų padėti savo sesei Amerikos kontinento šaliai Argentinai, jeigu ta jaučiasi esanti agresijos auka. Sekretorius Haig apie tai puikiai žino. Jis taip pat gerai žino apie tradicinę, taip vadinama Monroe doktriną, kuri visas Amerikos kontinento šalis įpareigoja moralinei atsakomybei—ginti kitas Amerikos šalis **nuo europietiško kolonializmo.**

JAV "pildo sutartis"—pasirenkant, kurias pildyti ir kurių ne.

Šaronas pas Mubaraką . . .

Tuo tarpu, kai beveik visas arabiškasis pasaulis streikavo ir protestavo prieš naujus Izraelio agresingus žingsnius, Egipto prezidentas Mubarak Kaire priėmė Izraelio kraštutinių militaristų atstovą apgynos ministrą Arielą Šaroną.

Rašant šiuos žodžius, neliko tik kelios dienos iki datos, kuomet Izraelio kariauna turi evakuoti visą Sinojaus teritoriją. Mubarakas gali teisintis, kad jis iki tos minutės turi santykiauti ir su pačiais aršiausiais arabų ir palestiniečių priešais. Visgi, Mubarakas tikriausiai žino, kad Šaronas, kaip pats Beginas, neatstovauja toms Izraelio masėms, kurios norėtų su arabais tikros taikos. Šaudymai Jeruzalės didžiojoje Mečetėje nebuvo "paminėlio" darbas. Ta "pamišėlį" siuntė tam tikros politinės jėgos, jėgos netoli paties Begino ir Šarono, jėgos, kurios nori sulaužyti su Egiptu sutartį, jėgos, kurios nori re-okupuoti Sinojų.

Praeis kelios savaitės, ir gyvenimo faktai visus pamokys.

TARPTAUTINĖMIS TEMOMIS

Tarybų Sąjunga už gerą kaimynystę

Apolinaras Sinkevičius

Vakarų masinės informacijos pramonės, politiniai veikėjai daug dėmesio skiria Tarybų Sąjungos užsienio politikai Azijoje. Ir tai suprantama. Tarybų Sąjunga geografiniu požiūriu yra arba tiesioginė, arba šiek tiek tolimesnė daugelio Azijos šalių kaimynė. Geri kaimyniški santykiai tarp valstybių yra tvirta garantija taikiam sambūviui, tarpusavio suverenumo gerbimui, abipusiškai naudingam bendradarbiavimui. Tarybų valstybė šiais principais ir grindžia savo užsienio politiką.

Sėkmingai Tarybų Sąjungos santykiai vystomi su Mongolijos Liaudies Respublika, Vietnamo Socialistine Respublika ir kitomis broliškomis socialistinėmis šalimis Azijoje. Kaip žinoma, Tarybų Sąjungos parama Afganistanui kovoje prieš užsienio imperialistų "nepaskelbtą karą" ir vidaus reakcijos užmačias, grūdina Tarybų šalies tautų santykius su afganais, kuriančiais naują gyvenimą.

Pavyzdžiu, kaip sugyventi skirtingos socialinės ir politinės sistemos valstybėms, yra Tarybų Sąjungos ir Indijos santykiai. Jie vystomi nesikišant į vienas kito vidaus reikalus principu. Abi šalys gerbia viena kitos užsienio politikos ypatumus. Per ketvirtį amžiaus susiklostė platūs ir tvirti ryšiai tarp Tarybų Sąjungos ir Indijos tautų įvairiausiose srityse—ir ekonomikoje, ir moksle, ir kultūroje. Abiejų šalių tautos gerai pažįsta viena kitą. Aukštai vertinamas abiejų valstybių, jų vadovų savitarpio pasitikėjimas.

Suprantama, kad šie ir kiti dalykai žymiu mastu lemia ir stiprina abiejų šalių saugumą. Dar plačiau žiūrint—geri santykiai tarp Tarybų Sąjungos ir Indijos, sėkminga veikla išvien tarptautinėje arenoje sudaro labai svarbią prielaidą taikai ir stabilumui Azijoje, prisideda prie taikos išsaugojimo ir stiprinimo, taikaus tautų bendradarbiavimo vystymo.

Visiems žinomos yra Tarybų Sąjungos pastangos palaikyti geros kaimynystės, savitarpiškai naudingo bendradarbiavimo ir savitarpio pasitikėjimo santykius su Japonija. Abi šalys vaisingai bendradarbiauja ekonomikoje. Tačiau ir čia padėtis galėtų būti geresnė: tiek Tarybų Sąjunga, tiek Japonija turi kuo prekiauti. Čia, be abejonės, trukdo eilė dalykų. Dėl vidaus reakcingų sluoksnių įtakos, spaudimo iš užsienio Tokijyje mažai rūpinamasi, kad susidarytų pasitikėjimo klimatas tarp Tarybų Sąjungos ir Japonijos. Atvirkščiai, pastaraisiais metais šios šalies užsienio politikoje stiprėjo neigiami momentai—pritariama pavojingiems Washingtono ir Pekino planams, pradėta ugdyti militarizmas. Visiškai be pagrindo Japonijoje kurstomas "Tarybų Sąjungos grėsmės" mitas. Tarybų šalies vadovas Leonidas Brežnevas neseniai kalbėdamas Uzbekijos sostinėje Taškente pabrėžė: "Mes, kaip ir anksčiau, esame geros kaimynystės santykių ir kuo plačiausio abipusiškai naudingo bendradarbiavimo su Japonija šalininkai. Tarybų Sąjunga yra pasirengusi veikti šia kryptimi,—suprantama, savitarpiškumo pagrindu".

Pasaulio visuomenės dėmesį patraukė L. Brežnevo kalbos Taškente dalis apie santykius su Kinija. Tarybų Sąjungoje atvirai buvo kritikuojama daugelis Kinijos vadovybės politikos, ypač užsienio reikaluose, aspektų, kurie neatitinka socializmo principų. Tačiau tai tik nuomonės pareiškimas. Tarybų Sąjunga niekada nemėgino kištis į Kinijos vidaus reikalus, neneigė ir neneigia, kad čia yra socialistinė visuomeninė santvarka. Tačiau niekas negali nesistebėti, tuo, kad Pekino vadovai stengiasi suartėti su imperialistais tarptautiniuose santykiuose. Vakaruose pasigirdo balsų, kad Maskva, girdi, naudojasi proga kalbėti apie santykių gerinimą su Kinija tuo metu, kai Pekino santykiai su Washingtonu kiek atvėso dėl JAV paramos Taivaniui. Nieko panašaus. Tarybų Sąjunga niekada ir jokia forma nerėmė ir neremia "dviejų Kinijų koncepcijos". Ji pripažįsta Kinijos Liaudies Respublikos suverenumą Taivanio salai. Be to, Tarybų Sąjunga neturėjo ir neturi teritorinių pretenzijų Kinijai.

Tarybų Sąjungos tautos gerai prisimena draugystės ir draugiško bendradarbiavimo su Kinijos tautomis laikus. Užtat Tarybų šaliai buvo keistas ir nepriimtinas Kinijos nusigręžimas.

Ir dabar Tarybų Sąjunga yra už gerus santykius su Kinija. Santykiams gerinti principai žinomi. Vienas kito interesų savitarpio gerbimas, nesikišimas į vienas kito reikalus ir abipusė nauda. Šie principai turėtų būti pamatu ir ekonominiuose, ir moksliniuose, ir kultūriniuose, ir politiniuose santykiuose.

Tarybų Sąjunga visada buvo ir bus už gerą kaimynystę su visomis šalimis.

NEDARBO RYKŠTĖ

● Įsigilinkite į šiuos skaičius: 3 milijonai bedarbių Didžiojoje Britanijoje, 2 milijonai Italijoje, 1,84 milijono Prancūzijoje, 1,3 milijono Vakarų Vokietijoje.

● Ekonominio bendradarbiavimo ir vystymo organizacijos (EBVO), kurioje atstovaujamos visos pagrindinės pramonės atžvilgiu įsisivyščiusios pasaulio valstybės, eksportai paskaičiavo, kad bedarbių šiose šalyse 1983 metais padaugės nuo 24 iki 26 milijonų. Didelė dalis šio prieaugio teks Vakarų Europai.

● Pusė „nereikalingų" žmonių armijos pasipildymo — jaunimas iki 25 metų.

● Prancūzijoje per pastaruosius penkerius metus darbo vietų kasmet sumažėdavo pramonėje 108 tūkstančiais, o žemės ūkyje — 48 tūkstančiais.

● Nuo 1979 metų Didžiojoje Britanijoje iš kiekvienų šešių darbo vietų apdorojimo pramonėje viena išnyko.

● Norint sugrįžti prie 2 procentų nedarbo lygio — pokario Vakarų Europos idealo — Vakarų Europos šalių BNP kasmet turi realiai padidėti 7 procentais, bet tai yra absoliuti utopija.

● Didžiojoje Britanijoje bedarbių, kurie daugiau kaip šešis mėnesius neturi darbo, yra 47 procentai, Prancūzijoje — 54 procentai.

● Daugiau kaip pusė iš 127500 bedarbių Airijoje (11 procentų darbo jėgos) jau daugiau kaip metus negali susirasti darbo.

● Olandijoje į kiekvieną laisvą vietą rašo pareiškimus mažiausia 120 pretendentų.

● JAV neturi darbo daugiau kaip 7,5 procento darbingų gyventojų, t. y. daugiau negu 9 milijonai žmonių.

● 1980 metais ilgiau ar trumpiau neturėjo darbo 21,4 milijono amerikiečių. Tai 3 milijonais daugiau, negu 1979 metais.

● Vadinasi, 1980 metais laikinu bedarbiu buvo beveik kas penktas darbingas amerikietis nuo 16 metų ir vyresnis.

● Daugiau kaip 40 procentų iš jų neturėjo darbo 15 savaičių ir ilgiau. Analogiškas skaičius 1979 metais buvo 33 procentai.

"Laikas ir Įvykiai"

VALERIJA VALSIŪNIENĖ

Gegužės 4 dieną sukanka 75 metai, kai gimė (1907-1955) lietuvių tarybinė poetė Valerija Valsiūnienė.

1930 m. V. Valsiūnienė baigė Telšių mokytojų seminariją ir dešimt metų mokytojavo Šiauliuose ir Šiaulių apskrityje. Didžiojo Tėvynės karo metais ji dėstė lietuvių kalbą Debiosų (Udmurtija) vaikų namuose. Nuo 1945 metų poetė dirbo Lietuvos TSR Rašytojų sąjungoje:

V. Valsiūnienė kaip poetė debiutavo 1927 metais. Pradėjo eilėraščiais, skirtais mažiesiems skaitytojams, eiliuotomis pasakomis.

Vaisingiausias jos kūrybos laikotarpis—pokario metai. Bręsta, tvirtėja poetės talentas. Stilistinėmis ypatybėmis geriausios V. Vaisiūnienės eilės tęsia S. Nėries poezijos lyrinę tradiciją (rinkinys "Šviesi diena").

Kovotojo už socializmo idealus paveikslas nutapytas poetės lyrinėje poemoje "Ona Sukackienė", tikrovę plačiai atspindi epinė poema "Veronika". Poetė nebaigė poemos "Leninas Vilniuje", tačiau ir parašyti fragmentai leidžia gerai vertinti šį originalų kūrinį.

"Laikas ir Įvykiai"

Santiago, Čilė. — Nepakęsdamas kritikos prieš savo ekonominę politiką, Čilės prez. Pinochet išvaikė visus 16 ministrų. Nežinia, kada bus paskirtas naujas ministrų kabinetas. Gen. Pinochet neketina imtis kritikų siūlomų žygių ekonominei krizei pašalinti.

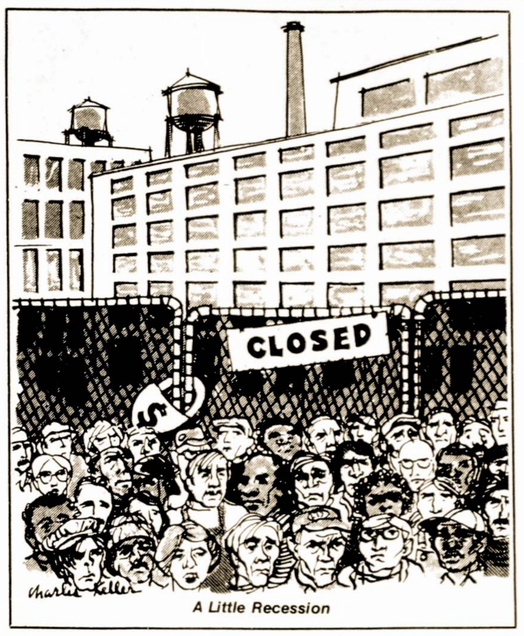

A Little Recession

TIKINČIAJAM IR ATEISTUI

DĖSNINGAS PROCESAS

Pasaulyje plinta ateizmas, silpnėja bažnyčios įtaka. Sparčiausiai šis procesas vyksta ten, kur nugali socializmas. Jam vystantis, pakertamos socialinės religijos šaknys, sparčiai auga darbo žmonių visuomeninis aktyvumas, jų kultūra. Tačiau ir kapitalistiniame pasaulyje visiškai akivaizdūs sekuliarizacijos reiškiniai.

Imkime kad ir Italiją, kurios sostinėje yra įsikūręs "šventasis tėvas". Religijos statistika ilgą laiką skelbė, kad 99.9 procento Italijos gyventojų yra katalikai. O štai katalikiškos krypties žurnalas "La civilta cattolica" prieš keletą metų konstatavo, kad 60 procentų šios šalies gyventojų yra abejingi religijai. Laikraščio "L'Unita" beveik tuo pat metu paskelbtais duomenimis, Italijoje religiją reguliariai praktikuoja tik 38 procentai moterų ir 18 procentų vyrų. Per pastaruosius dešimtmečius čia keleriopai sumažėjo klerikalinės organizacijos "Katalikų veikimas" narių skaičius, kurių po antrojo pasaulinio karo Italijoje buvo priskaičiuojama apie tris milijonus.

Arba štai Prancūzija. Katalikiškos spaudos duomenimis, 1979 metais sekmadienio mišias lankė tik 11-12 procentų šalies gyventojų, o priemiesčiuose, kur daugiausia gyvena darbininkai, bažnyčios būdavo dar tuštesnės.

Klerikalinėje ir religinėje spaudoje tai bandoma paaiškinti įvairiomis priežastimis. Viena jų yra, neva, nepakankamas religijos pažinimas. Tokį aiškinimą paneigia jau vien tas faktas, kad kapitalistinėse šalyse stačiai milžiniška religinės informacijos lavina veikia žmonių sąmonę. Nors kunigų skaičius nuolat mažėja, bet ir dabar pasaulyje jų yra per 400 tūkstančių. Kasmet katalikų bažnyčia išleidžia apie 4,5 tūkstančio leidinių bendru 1 bilijono 850 milijonų egzempliorių tiražu. Ji taip pat turi platų radijo ir televizijos tinklą. Vien Vatikano radijas transliuoja per savaitę 468 programas 32 kalbomis.

Religiją propaguoja gausi vienuolių armija. Apstu ir katalikų bažnyčios vadovaujamų pasaulietinių organizacijų. Antai Italijoje jų priskaičiuojama apie šimtą. Čia veikia atskiros moterų, vyrų, jaunimo, studentų ir kitokios katalikiškos sąjungos bei federacijos. Įsteigta per 13 tūkstančių labdaros organizacijų ir t. t. Ar įmanoma, kad tokiomis sąlygomis žmonės per mažai pažintų religiją arba net nieko apie ją nežinotų?

Sekuliarizacija aiškinama ir kitomis priežastimis. Atseit dabartiniai žmonės nesidomi gilesniais pasaulėžiūros klausimais. Tuo tarpu viso pasaulio sociologai, filosofai, psichologai konstatuoja priešingą reiškinį—vis didesnį masių susirūpinimą globalinėmis ekologijos, karo ir taikos problemomis, susidomėjimą dorovės, gyvenimo prasmės ir tikslo bei kitais pasaulėžiūros klausimais. Šiuolaikinis žmogus ne tik nenustojo siekęs giliau suvokti pasaulį ir save, o atvirkščiai—šis procesas darosi veržlesnis, turiningesnis. Vadinasi, pasitvirtina sena tiesa: kuo turtingesnis žmogaus dvasinis pasaulis, tuo labiau tarpsta ateizmas, tuo greičiau nyksta tikėjimas antgamtinėmis jėgomis.

Visuomeninės sąmonės brandą kapitalistinėje visuomenėje spartina mokslo ir technikos revoliucija, dideli visuomenės mokslų pasiekimai, bet labiausiai—darbo žmonių klasinė ir antiimperialistinė kova, taikos šalininkų judėjimas. Vis nauji gyventojų sluoksniai pažadinami aktyviam politiniam gyvenimui, pasijunta sąmoningais istorijos kūrėjais.

Kartu vis daugiau darbo žmonių suvokia, kas slypi po gražiomis religinėmis deklaracijomis: "Tai, ko jūs ieškote, ko jums stinga, turiu aš, Bažnyčia". Nors klerikalinių organizacijų vadovai deda daug pastangų pavaizduoti jų veiklą viršklasine, bendražmogiška, bet galiausiai vistiek išryškėja, kad tai—tik patogi forma religijos pagalba skiepyti buržuazines idėjas, užmigdyti proletariato klasinę sąmonę. Iš savo kartaus patyrimo darbo žmonės taip pat žino, ko verti Vatikano vairuojamos katalikų bažnyčios receptai pagerinti darbo žmonių padėtį, apeliuojant į "pasaulio galingųjų" gerą valią.

Tai visų pirma liečia darbininkus, proletariatą. Glaudžiau susitelkdami apie komunistų ir darbininkų partijas kovai prieš išnaudojimą, dėl socializmo, taikos ir demokratijos, darbininkai, V. Lenino žodžiais tariant, atmeta religinius prietarus, palieka dangų kunigams ir buržuaziniams davatkoms.

Doc. J. Mačiulis

Remkite Laikraštį "LAISVĘ"

Vladas Bartusevičius

Kovo 19 d., eidamas 56-uosius metus, mirė Lietuvos TSR valstybinės filharmonijos vyriausiasis režisierius, TSRS valstybinės premijos laureatas, Lietuvos TSR liaudies artistas, Mongolijos Liaudies Respublikos nusipelnęs meno veikėjas Vladas Bartusevičius.

Vladas Bartusevičius gimė Baltarusijos TSR Svyrių miestelyje, valstiečių šeimoje.

Kūrybinį kelią jis pradėjo 1945 metais LTSR valstybiniame liaudies dainų ir šokių ansamblyje. 1952 metais baigė LTSR valstybinę konservatoriją. 1952—1962 metais V. Bartusevičius vadovavo Vilniaus valstybinio V. Kapsuko universiteto studentų nusipelniusiam dainų ir šokių liaudies ansambliui, 1962—1972 metais — LTSR nusipelniusiam dainų ir šokių liaudies ansambliui „Lietuva", nuo 1972 metų buvo LTSR valstybinės filharmonijos vyriausiasis režisierius.

Dirbdamas profesionalių ir saviveiklinių liaudies ansamblių meno vadovu, V. Bartusevičius pasireiškė kaip talentingas meninkas. Jo parengtos „Lietuvos" ansamblio programos — teatralizuoti koncertai „Amžių vėjas", „Šventiniai vakarai" sulaukė ypač plataus visuomenės pripažinimo. V. Bartusevičius buvo pirmojo respublikinio jaunimo festivalio (1957 m.) vyriausiasis dirigentas, respublikinių dainų švenčių, turiningų liaudies ansamblių vakarų Kalnų parke vyriausiasis režisierius.

Ryškiai V. Bartusevičiaus talentas atsiskleidė dirbant Valstybinėje filharmonijoje. Jis režisavo stambiausius ir atsakingiausius teatralizuotus koncertus.

Meninių sumanymų pilietiškumas, kūrybiškumas, dideli organizaciniai sugebėjimai — būdingiausi V. Bartusevičiaus, kaip meno vadovo ir režisieriaus, bruožai. Jis buvo aktyvus visuomeninkas, ne kartą buvo išrinktas Vilniaus miesto Liaudies deputatų tarybos deputatu. Už nuopelnus vystant tarybinę muzikinę kultūrą ir aktyvią visuomeninę veiklą apdovanotas Darbo raudonosios vėliavos, dviem „Garbės ženklo" ordinais, medaliais, RTFSR, Baltarusijos TSR ir Lietuvos TSR Aukščiausiųjų Tarybų prezidiumų garbės raštais.

Šviesus V. Bartusevičiaus, talentingo režisieriaus, liaudies meno tradicijų sumanaus puoselėtojo — menininko ir piliečio, atminimas visada išliks mūsų širdyse.

P. GRIŠKEVIČIUS, A. BARKAUSKAS, R. SONGAILA, V. SAKALAUSKAS, L. ŠEPETYS, L. DIRŽINSKAITĖ, E. MIEŽELAITIS, A. ČESNAVIČIUS, E. BALSYS, J. BIELINIS, P. BUDRIUS, J. ČIURLIONYTĖ, J. DOMARKAS, J. GAUDRIMAS, J. JUZELIŪNAS, K. KAVECKAS, A. KLENICKIS, V. KLOVA, V. LAURUŠAS, J. LINGYS, V. NOREIKA, A. RAČIŪNAS, S. SONDECKIS, S. ŠIMKUS, D. TRINKŪNAS, S. VAINIŪNAS, A. VILEIKIS, R. ŽIGAITIS

Tęsime jo veiklą

Netekome brangaus draugo, talentingo dainų ir šokių liaudies ansamblių puoselėtojo, respublikinių teatralizuotų muzikinių renginių meno vadovo ir režisieriaus Vlado Bartusevičiaus... Vyresnės kartos liaudies instrumentalistai atsimena jį dar kaip J. Svedo vadovaujamo ansamblio „Lietuva" orkestro birbyninką. Nelengvais pokario metais kunkuliavo atkuriamasis darbas. Buvo tobulinami liaudies instrumentai, kuriamas naujas dainų, šokių ir instrumentinių kūrinių repertuaras. Buvo repetuojama, koncertuojama, gastroliuojama. Šis darbas įtraukė ir jauną ansamblietį Vladą.

Bet argi be muzikos mokslo daug pasieksi? Todėl, ansamblio vadovybės paskatintas, jis įstojo į LTSR valstybinės konservatorijos liaudies instrumentų katedros birbynės klasę. Ansamblyje ir konservatorijoje V. Bartusevičius išaugo, subrendo, pastruošė darbui su dainų ir šokių liaudies ansambliais, kuriems paskyrė visą gyvenimą.

O dirbti Vladas mokėjo. Ką darė, darė gerai. Jo intensyvaus ir kūrybingo darbo dėka Vilniaus universiteto studentų dainų ir šokių liaudies ansamblis per dešimt metų išaugo į geriausią respublikoje meno saviveiklos kolektyvą, kuris 1957 m. tapo sąjunginio ansamblių konkurso nugalėtoju, buvo apdovanotas aukso medaliu. Universiteto ansamblis — pirmas saviveiklinis kolektyvas respublikoje, kuriam buvo suteiktas nusipelniusio kolektyvo garbės vardas. Po dvejų metų vėl laimėjimas: V. Bartusevičiaus paruoštas studentų kamerinis liaudies instrumentų ansamblis VII pasauliniame festivalyje Vienoje iškovojo laureato vardą ir aukso medalį.

V. Bartusevičiui dirbant ansamblio „Lietuva" meno vadovu, žymiai išaugo orkestro, choro ir šokėjų grupių, kartu viso kolektyvo techninės bei meninės galios. Ansamblis su koncertais apkeliavo ne tik mūsų šalies broliškąsias respublikas, bet ir Vokietijos Demokratinę Respubliką, Čekoslovakiją, Jugoslaviją, Prancūziją ir Kanadą. Kalnų parke V. Bartusevičiaus režisuoti liaudies ansamblių vakarai — formos ir turinio atžvilgiu unikalūs respublikiniai renginiai.

Šviesų V. Bartusevičiaus atminimą išlaikysime savo širdyse, nenuilstamai tęsdami jo veiklą.

PRANAS STEPULIS

V. LENINO RINKTINIAI RAŠTAI

„Minties" leidykla baigė leisti V. Lenino Rinktinių raštų tritomį.

Į trečiąjį tomą sudėti V. Lenino straipsniai, parašyti 1918—1923 metais. Jie atspindi socializmo sukūrimo planą, nušviečia šalies gynybos klausimus, nagrinėja Tarybų valstybės užsienio politikos principus, tarptautinio komunistų judėjimo problemas.

Tome spausdinami veikalai „Visi į kovą su Denikinu! (RKP (b) CK laiškas partijos organizacijoms)", „Laiškas darbininkams ir valstiečiams pergalės prieš Kolčiaką proga" ir kiti nušviečia Komunistų partijos indėlį, sutriuškinant baltagvardiečius ir interventus.

V. Leninas daug dėmesio skyrė pereinamojo laikotarpio iš kapitalizmo į socializmą klausimams, naujosios ekonominės politikos parengimui. Šioms problemoms nušviesti skirta brošiūra „Apie mokestį maisto produktais (Naujosios politikos reikšmė ir jos sąlygos)", straipsnis „Ketvirtosioms Spalio revoliucijos metinėms" ir kt.

Į šį tomą įdėta nemaža straipsnių, kuriuose atsispindi V. Lenino rūpinimasis partijos vienybe. „Laiškas suvažiavimui", „Kaip mums reorganizuoti Darbininkų ir valstiečių inspekciją".

V. Leninas nuolat įžvalgiai demaskuodavo dešinįjį oportunizmą ir revizionizmą. Jis kovojo ir su komunistų partijose pasireiškusiu „kairiuoju" oportunizmu, dogmatizmu, sektantizmu, griežtai sukritikavo „kairųjį doktrinieriškumą". Šių nukrypimų kritika bei V. Lenino pažiūra į kūrybišką marksizmo vystymą ryškiai atsispindi reikšmingame jo veikale „Vaikiška „kairumo" liga komunizme".

Nemaža į tomą įdėta svarbių veikalų, parašytų paskutiniaisiais V. Lenino gyvenimo metais. Jie pagrįstai laikomi revoliucijos vado politiniu testamentu, kuriame nurodomi svarbiausi uždaviniai kuriant ir vystant socialistinę visuomenę. Tai straipsniai „Puslapiai iš dienoraščio", „Apie kooperaciją", „Apie mūsų revoliuciją (Dėl N. Suchanovo užrašų)", „Verčiau mažiau, bet geriau" ir kiti.

G. SERAPINIENĖ

TRUMPOS PASTABOS

Kai įvokiamąsi iš . . . savęs

Visokie dipukų suvažiavimai, pasitarimai, konferencijos, seimai ne naujiena. Visų dažniausiai, kaip gerai žinome, tai tiesiog "good time" turėjimo formos.

Jauniausioji emigracijos karta (o tiksliau kalbant—čiagimiai lietuvių kilmės jaunuoliai) iš to labai skaniai juokiasi, juoba, kad tiems parengimams, kaip taisyklė, prisiuvamas ideologinis politinis pamušalas.

Bet kartais ir patys jaunieji nueina jų pėdomis. Na, visiškai pagal seną lietuvišką posakį, kad obuolys nuo obels toli nerieda.

Štai kaip tūlas laikraštis aprašė Lietuvių studentų draugijos suvažiavimą:

"Didžiausią suvažiavimo programos dalį užėmė laisvalaikis, kurio metu jaunieji akademikai kepė žuvį ir paršiukus, šoko havajiečių, negrų ir lietuvių šokius, dainavo lietuvių dainas, ilsėjosi balto smėlio pliaže, žaidė tinklinį, laiveliais plaukiojo jūroje, ant vandens slidinėjo slidėmis, lankėsi Disney World".

Visa tai, tiesiai kalbant, jauniems žmonėms daugiau nei natūralu—jei tik jie (ar jų tėveliai) turi iš ko už visa tai mokėti. Tikrai šaunus laisvalaikio praleidimas!

Tačiau neskubėkime su išvadomis. Pasirodo, kad tai būta labai svarbaus politinio renginio. Dar labiau: renginio, skirto Lietuvai, ir, ar bereikia sakyti—jos "vadavimui".

Sias gilias išvadas ir didžiai įžvalgias mintis pareiškė "Draugo" straipsnio autorė, kuri didžiai patriotiškai šūkalioja: "Išvyko akademinis jaunimas su gyva lietuvių tautinio išdidumo dvasia . . . jaunime yra gyva Lietuva . . .

. . . Studentai mokslą ir savo talentus su rūpesčiu ir įsipareigojimu skiria vienam tikslui—Lietuvos laisvei ir nepriklausomybei". Tas "rūpestis" Lietuva jau savaime skamba taip smagiai, kad, kaip sakoma, nei pridėsi, nei atimsi.

Gali žmogus nebent priminti, kad tų studentų tėveliai (o gal jau ir seneliai) Lietuva "rūpinasi" dešromis su raugintais kopūstais bei skačumi su soda.

O štai pati jaunoji rūpintojėlių karta jau visai kitokia: moderni! Pridūmytus saliūnus pakeitė sveikas Floridos paplūdimys, klumpakojį—havajiečių ir negrų šokiai, dešras—ištisos kiaulės (ko gero—net nelietuviškos), politinius disputus—sportas: kas, pavyzdžiui, laimės laivelių varžybas—to ir viršus.

Ką ir besakyti: auga "vadavivmo" kultūra, gerėja jo turinys, jame, matyt, tikrai aktyviai dalyvauja tas priaugantis lietuviškas išeiviškas jaunimas.

. . . Tik kodėl iš jo tyčiotis—gali paklausti skaitytojas. O atsakymą į šį klausimą, skaitytojau, tegalėtų duoti "Draugo" šviesios galvos.

Jonas Lukoševičius

TARYBŲ LIETUVOS NAUJIENOS

[PRANEŠA MIESTŲ IR RAJONŲ LAIKRAŠČIAI]

NAUJAS, SEPTINTASIS

Pietinėje Klaipėdos dalyje pradėjo darbuotis statybininkai. Čia iškils septintasis uostamiesčio rajonas, kuriame gyvens per 30 tūkstančių žmonių.

Architektė G. Galdikienė, jau du dešimtmečius projektuojanti Klaipėdos statybas, naująjį rajoną suskirstė į du mikrorajonus. Kiekviename jų bus po dvi vidurinės mokyklas, keturis vaikų lopšelius-darželius, prekybos centrą. Architektūrinius akcentus tarp penkiaaukščių namų sudarys 12 ir 16 aukštų monolitinio gelžbetonio pastatai.

Septintojo uostamiesčio rajono ribose yra senų pastatų, rašo "Tarybinė Klaipėda". Juos numatoma rekonstruoti ir kartu su tvenkiniu perduoti Jaunųjų gamtininkų stočiai.

SKAIČIAVIMO TECHNIKOS GAMINTOJAI

Pirmieji Žemaitijos skaičiavimo technikos gamintojai naujo amato mokėsi Čiuvašijos ATSR Čeboksarų elektros matavimo prietaisų ir Vilniaus skaičiavimo mašinų gamyklose. Tai buvo prieš dvidešimt metų. Dabar Telšių skaičiavimo mašinų gamyklos produkcija siunčiama į dešimtis šalies miestų, eksportuojama į užsienį.

Tai gana sudėtinga, didelio tikslumo reikalaujanti produkcija. Todėl būdingiausias šios įmonės bruožas, pažymi "Komunizmo švyturys", kad beveik visi gamybininkai yra baigę vidurinį bendrąjį arba specialųjį mokslą. Gamykloje daug technikumų bei aukštųjų mokyklų neakivaizdininkų, kuriem čia sudaromos geros mokymosi sąlygos.

DARBAS IŠAUKŠTINO ŽMONES

Trisdešimt penkerių metų sukaktį pažymėjo Kėdainių rajono M. Melnikaitės kolūkis. Dotnuvos apylinkės valstiečiai netrukus po karo—1947 metais pirmieji respublikoje sudarė ežias.

Neapsakomai pasikeitė čia gyvenimas, rašo "Tarybinis kelias". Pirmosios kolektyvinės vagos buvo išvarytos arkliniais plūgais, o dabar ūkyje tik traktorių yra per 60. Pirmąjį rudenį kolūkietės rankomis rišo rugių pėdus, o praėjusį—kolūkio javus kirto 12 galingų kombainų. Melioratoriai nusausino laukus, žemdirbiai rūpestingai juos įdirba, ir praėjusiame penkmetyje kiekvienas hektaras kasmet vidutiniškai atseikėjo po 38,3 cnt grūdų.

Bet labiausiai pasikeitė žmonės, jų darbo prasmė ir įvertinimas. Tai patyrė jau pirmieji kolūkiečiai. V. Sidlauskienė tapo pirmąja Lietuvoje kolūkiete, apdovanota Darbo raudonosios vėliavos ordinu. Pirmasis kolūkio pirmininkas J. Stankevičius pelnė Lenino ordiną. Kolūkyje dabar dirba 67 žmonės, apdovanoti TSRS ordinais ir medaliais, o vienas iš jaunesnės kartos žemdirbių, brigadininkas A.Gustas—TSRS valstybinės premijos laureatas.

DIDĖJA ĮMONĖS ĮNAŠAS

"Sidabros" tarpūkinė įmonė pernai realizavo 15,3 tūkstančio centnerių kiaulienos. Tai sudaro beveik ketvirtą dalį viso kiekio, kurį pardavė valstybei Joniškio rajonas. Įmonės kolektyvas, informuoja "Tarybinis balsas", šiemet įsipareigojo gauti 27,5 tūkstančio paršelių ir gerokai padidinti kiaulienos gamybą.

Kartu siekiama smarkiai pagerinti įmonės ekonominius rodiklius. Jos grynasis pelnas pernai sudarė per 200 tūkstančių rublių, o šiemet tikimasi gauti beveik milijoną rublių.

MOTINOS DIDVYRĖS DŽIAUGSMAS

Aukštakalnio kolūkietė Vlada Bieliūnienė pagarbioje vietoje, gavo Motinos didvyrės ordiną. Tačiau daugiausia džiaugsmo teikia tai, kad laimingai gyvena dešimt vaikų, kuriuos ji išaugino, rašo Anykščių "Kolektyvinis darbas".

Daugelis jų dirba kaime, visų gerbiami. Virginijus ir Vladas—traktorininkai, Albinas—agrochemijos, Vitalijus—melioracijos mechanizatoriai, Jonas—vairuotojas, Danutė—zootechnikė selekcininkė, Rima—kultūros namų metodininkė, Trejetas sūnų dirba mieste: Lionginas—stiklo fabriko darbininkas, Alfonsas—šilumvežio mašinistas, Antanas—milicijos seržantas.

Sekmadieniais senųjų Bieliūnų kieme rikiuosi virtinė lengvųjų automašinų, krykštauja vaikai. Bieliūnai dabar turi 18 anūkų, bet tikisi dar gerokai susilaukti, nes jau visi jų vaikai sukūrė šeimas.

KASDIENINEI BUIČIAI

Naradavos sodininkystės tarybinio ūkio centrinėje gyvenvietėje Pajiešmeniuose pastaraisiais metais pastatyta apie 200 gerai įrengtų butų bei individualių sodybų, informuoja Pasvalio "Darbas". Viskas čia po ranka: vaikų lopšelis-darželis, medicinos punktas, valgykla, kultūros namai su biblioteka, maisto ir pramonės prekių parduotuvės, visuomeninė pirtis. Maždaug du trečdaliai žemdirbių savo namuose turi vandentiekį, centrinį šildymą.

Tarybinio ūkio administracija, vadovaujama Lenino ordininko J. Savicko, planuoja šį penkmetį pastatyti du bendrabučius po 150 vietų studentams, kurie atvyksta patalkininkauti nuimant sodų derlių. Pajiešmeniuose taip pat iškils buitinių paslaugų paviljonas su 7 darbo vietomis, bus įrengtas sporto aikštynas.

VAIKAI PAMĖGSTA SPALVAS

Šimtas vaikų lanko piešimo studiją, veikiančią prie "Akmencemento" gamybinio susivienijimo kultūros namų. Meilę grožiui čia jiems skiepija Telšių taikomosios dailės technikumo auklėtinė G. Milevičienė.

Prieš keletą metų buvo pelnytas pavyzdinės "Saulėtekio" studijos vardas, o nuo pirmųjų užsiėmimų jau praėjo dešimt metų. Ta proga "Vienybės" laikraštis primena, kad jaunieji Naujosios Akmenės dailės mėgėjai sėkmingai dalyvauja įvairiuose respublikiniuose, sąjunginiuose ir tarptautiniuose konkursuose, jų piešiniai buvo eksponuojami TSRS liaudies ūkio pasiekimų parodoje.

Neseniai rajone atsirado dar viena vaikų piešimo studija. Senojoje Akmenėje, ją įsteigė buvęs "Saulėtekio" auklėtinis S. Adomaitis, kuris, kaip ir jo mokytoja, baigė Telšių taikomosios dailės technikumą.

DIDŽIAUSIAS RAJONO SODAS

Beveik penkių šimtų hektarų sodą įsiveisė Kėdainių rajono Pagirio tarybinis ūkis, tik prieš dešimtį metų ėmęsis sodininkystės. Čia auginamos įvairių veislių obelys, 36 hektarus užima juodieji serbentai, slyvos bei vyšnios, 8 hektarus—kriaušės. Vaisiams laikyti ūkis kol kas turi nedidelį šaldytuvą, bet šį penkmetį pasistatys 3 tūkstančių tonų talpos.

Nuimant sodų derlių, ūkiui plačiai talkininkauja moksleiviai ir studentai. Jiems čia dabar statomas bendrabutis ir valgykla. Iki penkmečio pabaigos, praneša "Tarybinis kelias", planuojama pastatyti dar tris bendrabučius po 150 vietų.

Parinko **A. Petrauskas**

Paklausą turi Panevėžio elektrotechnikos gamyklos šviestuvai. Per pastaruosius metus jų gamyba išaugo 12,5 procento. Pirkėjai gali įsigyti 27 pavadinimų toršerus, pakabinamus ir sieninius šviestuvus, stalines lempas. Gamyklos kolektyvas pagamino pirmuosius naujus originalius "Varpelių" rinkinius, kuriuose yra du pakabinami šviestuvai, dvi stalinės lempos su varpeliais, toršeras ir sieninė lempa.

Nuotraukoje: **Šviesotechnikos baro komplektuoja Vitalija Navakaitė demonstruoja "Varpelio" šviestuvus.**

A. Dilio nuotrauka

Kazys Bimba—akmentašis, dirba Šiaulių buitinio gyventojų aptarnavimo kombinato paminklų dirbtuvėje. Laisvalaikį jis skiria kūrybai. Iš akmens jaunas meistras "ištašė" beveik 50 skulptūrų. Akmentašio darbų paroda surengta Šiaulių parodų rūmuose.

Nuotraukose: **Kazys Bimba ir jo skulptūrų kolekcija.**

A. Dilio nuotraukas

Jonavos rajono Žeimių kolūkyje pradėjo veikti pirmasis respublikos ūkiuose pieno pakaitalo gamybos cechas. Iš separuoto pieno, praturtinto vitamininiais priedais, čia paruošiamas produktas, kuris savo maistinėmis savybėmis prilygsta nenugriebtam pienui. Juo girdomi veršeliai gerai auga.

Nuotraukoje: **Pieno pakaitalo analizę atlieka [iš kairės] vyresnioji technikė Alma Zdanytė ir laborantė Laima Vaitkutė.**

K. Jurelės nuotrauka

Šiaulių LTSR 40-mečio televizorių gamyklos naujame erdviame ceche montuojamos kilnojamos televizijos stotys "Magnolija-80". Jos siunčiamos Tarybų šalies ir užsienio televizijos centrams. Šiauliečių pagamintos stotys jau veikia Maskvoje, Leningrade, Bulgarijoje, Čekoslovakijoje, VDR, Mongolijoje. Puikiai jos dirbo Maskvos olimpiados metu ir susilaukė gero specialistų įvertinimo. Valstybinė atestacinė komisija suteikė joms kokybės ženklą.

Nuotraukoje: **Aparatūros derintojas Vladas Čepulis derina telivizijos kameras.**

A. Dilio nuotrauka

Kauno Adelės Šiaučiūnaitės trikotažo gamybinio susivienijimo kolektyvas šiemet pasiryžo virš metinio plano pagaminti įvairaus trikotažo už pusę milijono rublių. Našiam darbui įmonėje sudarytos geros sąlygos. Cechuose sumontuotos tobulesnės mezgimo mašinos, gerai sutvarkytos buitinės trikotažininkų sąlygos.

Nuotraukoje: **Susivienijimo valgykloje. Čia greit ir skaniai vienu metu gali papietauti 280 žmonių.**

K. Jurelės nuotrauka

Liaudies deputatas: miesto ir žmogaus gerovei

Sprendžiant aktualias ekonominio ir socialinio gyvenimo problemas, labai svarbus vaidmuo Tarybų Lietuvoje tenka deputatams. Kaip liaudies išrinkti atstovai, jie naudojasi didelėmis teisėmis ir plačiais įgaliojimais, padeda kolektyvams surasti naujų galimybių dirbančiųjų gerovei toliau kelti, žmonių poreikiams geriau tenkinti.

KAI PASTANGOS BENDROS

Už daugelį gerų naujovių, įgyvendintų Ukmergėje, miesto gyventojai dėkingi liaudies deputatams. Jų pastangų dėka daugelyje butų anksčiau laiko įvestos gamtinės dujos, prie gyvenamųjų namų įrengtos vaikų žaidimo aikštelės, žaliosiose Šventosios pakrantėse baigiama kurti poilsio zona.

— Be aktyvios deputatų paramos dabar praktiškai nesprendžiama nė viena svarbesnė miesto gyvenimo problema,—pastebi Ukmergės rajono liaudies deputatų tarybos pirmininkas A. Bernotas.—Ukmergė—ne per didžiausias miestas: ne itin didelis ir miesto biudžetas, skirtas žmonių socialinėms reikmėms geriau tenkinti. Todėl deputatai ypač daug rūpinasi, kad šios lėšos būtų panaudotos kuo efektyviau, kad už jas būtų statomi ir miestui, ir visiems jo gyventojams labiausiai reikalingi objektai.

Vykdomojo komiteto pirmininkas papasakojo, kad aktyvios deputatų veiklos dėka pastaraisiais metais pavyko į miestui bendrų socialinių problemų sprendimą įjungti visas miesto įmones ir organizacijas. Pagal perspektyvinį miesto vystymo planą, jos dabar stato ne tik tai, ko reikia joms pačioms, bet ir svarbius visam miestui objektus. Štai gelžbetoninių konstrukcijų gamykla tiesia pramoninį vandentiekį, kuriuo naudosis visos Ukmergės įmonės. Jam stojus rikiuotėn žymiai pagerės gyvenamųjų namų aprūpinimas vandeniu. Labai reikalingas miestui ir valymo įrenginių kompleksas: lėšų jo statybai surado "Vienybės" gamykla. Bendromis įmonių lėšomis prie Šventosios statomas didelis jachtklubas, kyla naujos ikimokyklinio vaikų auklėjimo įstaigos.

Rajono tarybos deputatai—ne tik gerų sumanymų iniciatoriai. Jie dažnai lankosi statybų aikštelėse, kontroliuoja, kad visi objektai būtų atiduoti naudoti laiku, kad jie būtų pastatyti kokybiškai.

DEPUTATŲ STATYBA

Problemos, kur praleisti atostogas, šią vasarą jau nebeiškils Vilniaus statybos apdailos mašinų gamyklos dirbantiesiems. Daugelis jų su šeimomis ilsėsis gamyklos poilsio zonoje prie vaizdingo Dubingių ežero. Čia pastatyta 20 dailių vilų, vaikų miestelis, įrengta valčių stotis.

Ši polsio kompleksą daugelis vadina deputatų statyba. Ir ne be pamato. Įmonės deputatų grupė kontroliavo kaip statomi šie "sveikatos namai", organizavo kolektyvinės talkas. To dėka šiemet anksčiau laiko atiduotas naudoti kultūros centras, kuriame kiekvienas poilsiautojas ras užsiėmimą pagal savo pomėgį.

— Mūsų grupė—nedidelė, joje—dvylika žmonių. Tai—respublikos Aukščiausiosios Tarybos, Vilniaus miesto ir jo rajonų tarybų deputatai, dirbantys gamykloje,—sako grupės vadovas, Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas, derintojų brigadininkas Boleslovas Milta.—Tačiau bendrai dirbdami, mes jau įvykdėme nemažai rinkėjų priesakų.

Kartu su B. Milta sklaidome deputatų grupės darbo planus. Prie daugelio punktų atžyma "padaryta". Antai liaudies patikėtinių rūpesčiu miesto autobusų parko vadovybė įvedė papildomus autobusų maršrutus, pakeitė jų eismo intervalus: ir toliau gyvenantieji darbininkai dabar mažiau sugaišta, važinėdami į darbą ir grįždami namo. Nemažai deputatams teko aplankyti miesto organizacijų, kol pavyko pasiekti, kad iš sostinės centro į Naujosios Vilnios pramoninį rajoną būtų nutiestas trumpesnis ir geresnis kelias.

Įmonės deputatai nemažai nuveikė ir gerindami gamyklos žmonių darbo sąlygas. Jie kontroliuoja, ar visur laikomasi darbo saugumo taisyklių, ar cechuose neužterštas oras, ar darbininkams negresia triukšmo pavojus.

MANDATAS ĮPAREIGOJA

Kiekvienas, ilgiau neviešėjęs Šiauliuose, suras čia malonių permainų. Miesto puošmena—bulvaru, tapusi pagrindinė Vilniaus gatvė, nauja Dainų mikrorajono poliklinika, profilaktoriumas, dvračių kelias į Bubių poilsio zoną . . .

— Pagrindinis žodis įgyvendinant miesto ekonominio ir socialinio vystymo programą priklauso mūsų deputatams,—pažymėjo Šiaulių miesto liaudies deputatų tarybos vykdomojo komiteto pirmininkas K. Zaleckas.—Ir neatsitiktinai. Juk deputatas mūsų šalyje—ir savo rinkiminės apygardos darbininkų interesų reiškėjas valdžios organuose, ir bendravalstybinių interesų atstovas vietose.

Deputatai, naudodamiesi savo teisėmis, įvairiose ministerijose ir žinybose pasiekė, kad miesto tvarkymui, naujiems objektams statyti būtų skirta daugiau lėšų, kad pramonės įmonės statytų daugiau socialinių objektų. Dabar daugelis įmonių ir organizacijų jau turi savo poilsio namus, mieste žymiai pagerėjo gyventojų buitinis aptarnavimas, visuomeninio transporto darbas.

Prieš keletą metų miesto Tarybos deputatai kreipėsi į visus gyventojus, kviesdami gražiau tvarkyti aplinką. Šis kvietimas susilaukė plataus atgarsio: dabar kiekvienas šiaulietis—darbininkas, pensininkas, moksleivis, studentas—savanoriškai 8 valandas per metus talkininkauja miesto tvarkymo darbuose. Jie padėjo rekonstruoti daugelį senųjų gatvių, išplėsti Pionierijos 50-mečio ir K. Požėlos parkus, papuošti naujojo Dainų mikrorajono aplinką. Šį pavasarį tūkstančiai šiauliečių talkininkauja prie Šiaulių marių. Šioje poilsio zonoje bus įrengti gražūs pliažai, elingai, valčių prieplaukos.

Romualdas Česna

■ CEMENTAS PLIUS ESTROGENAS

Spaudoje buvo skelbta, jog Kanados gyvulių augintojai į veršelių pašarą deda cemento dulkių. Ši neorganinė medžiaga gerokai padidina prieaugį. O štai neseniai žurnale „Chimija i žiznj" (1982, Nr. 1) paskelbtas dar vienas kanadiečių atradimas: jeigu šeriant gyvulius cemento dulkėmis jiems po oda bus leidžiama hormono estrogeno, prieaugis padidės dar 25%. Estrogenas padidinęs ir baltymų kiekį mėsoje. Tiesa, specialistai perspėja: hormono injekcijas būtina nutraukti 60 dienų prieš pjaunant jautukus.

VIEŠNAGIŲ AKIMIRKOS

Kelionė autobusu

Geras velnias

NUOTRAUKŲ AUTORIAUS ŽODIS

Jau aštuoneri metai, kai dirbu "Tėviškės" draugijoje. Kartais, kai tekdavo palydėti svečius, su savimi pasiimdavau ir fotoaparatą. Taip po truputį susirinko pluoštelis nuotraukų, kurias ir siūlau tautiečių—buvusių mūsų svečių, dėmesiui. Ne visų svečių pavardes prisimenu, todėl užrašai po nuotraukomis bus bendro pobūdžio. Manau, kad tautiečiams bus malonu prisiminti tų viešnagių Lietuvoje akimirkas. Tiesa, nuotraukos mėgėjiškos, padarytos nepritirusio ir nelabai fotoaparatą mylinčio žmogaus, tačiau jos ir siūlomos ne—fotoparodai, o tik viešnagėms Lietuvoje prisiminti. Todėl gal ir pavadinkime šių nuotraukų kampelį—"Viešnagių akimirkos".

Pranas Karlonas

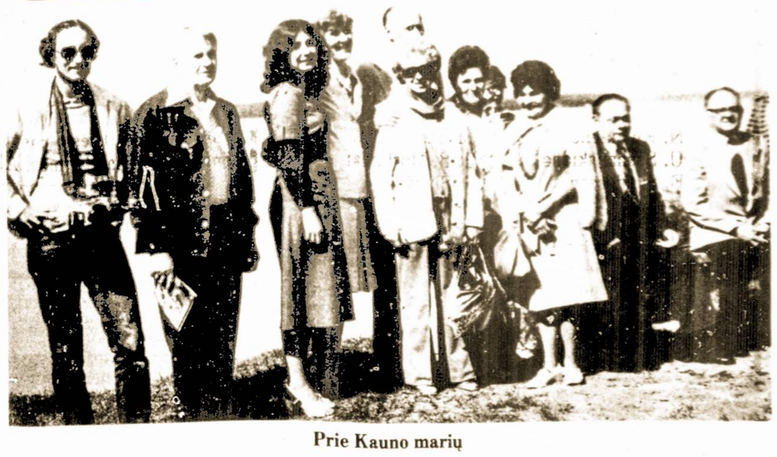

Prie Kauno marių

VYTAUTAS SKRIPKA

Dukrai

Ji daro tą patį, ką tu,
Ir viską, ir viską supranta,
Suskynus tau puokštę žiedų
Iš kilo, nematomo kranto.

Ji mato pasaulį toli
Pro vyzdžius iš aukso akuotų.
Bet moka tik verkt ir tylėt,
Tave kad lig dugno žinotų.

*

Žmogaus vienatvė — ne dvasia paliegus,
Didi vienatvė — be minčių sunkių.
Ji tartum žėrintis ant žemės pirmas sniegas,
Migla buities, nukritus nuo akių.

Žmogaus vienatvė. Nieko ji neprašo
Ji palydovė sielų išdidžių.
Ji prasmingiau už dieva pasirašo
Likimo knygon išminčim žvaigždžių.

*

Kai akmenį skaldo žolė,
Kai bąla už vartų sniegai,
Kai skamba senam ąžuole
Sparnuoto dainorėius vargai...

Kai leidžias iš leto diena,
Kai žmogui brangi net liga...
Kai vėlei Maironį Kaune —
Dar jauną — matai su knyga...

*

Tuomet kai vienas gyveni
Ir kai skaitai įdomią knygą,
Tai žodžiai blunkantys, šeni
Tartum koralai jūroj žiba...

Bet nežinai, bet nežinai...
Tiktai žvelgi į tylą baugią,
O skaitant rodosi — tenai —
Būtis tavoji atsišaukia...

*

Skaitėme knygą žaliąją,
Kol nepasibaigė vasara,
Liko Anykščių šilelyje
Eglė su ašara...

*

Aš vakaro, parimęs savo dvasiėje,
klausiaus,
Jame tiek žydro, pamiršto, baisaus...
Bet iš nežinomų sričių staiga atskriejęs,
Absurdiškai baltais delnais akis
užspaudė vėjas...

*

Aš jau senas, ir sielai bereikia
Melsvo vėjo, vaikystės laukų.
Kur tu baltas gyvenimo laike,
Jei mažiausios skruzdės netenku?

Skaitant Antaną Strazdą

Dieve, koks vakaras baltas!
Sniego kaip vargo prisnigo...
Kūdikio veidas nekaltas
Žiūri į atverstą knygą.

Spindi lietuviškos raidės,
Bėga krauju išrašytos...
Katorgos tolis ar kraitis
Vakaras šitas?

Spinduliu atlekia kelias,
juodas kelys siluetas...
Atverstoj knygoj Strazdelis —
Šypsantis vargo poetas...

KANADOS ŽINIOS

Toronto, Ont.

Netekome gero draugo

Balandžio 7 širdies priepuoliu mirė Valteris Strazevičius. Nuliūdime paliko trys dukros ir vienas sūnus su šeimomis. Žmona mirė 1979 metais. Valteris neužilgo būtų buvęs 81 metų amžiaus.

Kanadon atvyko 1926 metais. Dirbo įvairius darbus. Depresijos metu jam teko pergyventi daug sunkumų, ypač auginant tokią šeimą.

Valteris nuo pirmų dienų Kanadoje įsitraukė į darbininkų judėjimą. Buvo aktyvus ne tik lietuvių pažangioje veikloje, bet ir tarptautinėje. Aktyviai veikė judėjime prieš fašizmą ir karą.

Lietuvių organizacijose jis buvo vienas aktyviausių. Buvo Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos Centro Komitete. Visuomet dalyvavo Kanados lietuvių suvažiavimuose. Jis buvo vienu iniciatorių išleisti lietuvišką laikraštį Kanadoje. Tūlą laiką buvo jo administratorium.

Paskutiniu laikotarpiu jo sveikata buvo gerokai sušlubavus. Prieš kelis metus jis buvo atsidūręs kritiškoj padėty. Susveikęs pasakodavo, kad jis buvo jau mirties patale. Daug vargo jam teko pergyventi žmonai sergant. Negalėdavo ilgesniam laikui pasitraukti iš namų.

Tris savaites prieš mirtį jis išbuvo ligoninėj. Jau atrodė, kad eina geryn, ir galės iš ligoninės išeiti, bet staiga širdis sustojo, ir—mirė.

Paskutinį atsisveikinimą pasakė J. Yla lietuviškai, o J. Morkis angliškai, trumpai apibūdindami jo gyvenimą. Į laidotuves buvo atvykę giminaičiai iš Kenosha, Wisconsin.

Taip tai vis teberetėja mūsų eilės . . . Ypač skaudu, kai mūsų veikėjai vienas po kito atsisveikina su mumis visam laikui. **A. Y.**

TORONTO, ONT.

Mirus

Vladui Strazevičiui

Reiškiame gilią užuojautą jo sūnui; dukterims ir jų visų šeimoms ir visiems kitiems giminėms, taipgi apgailestaujame, kad netekome gero tautiečio.

S. E. Paberaliai	V. Rimdeika
K. Ragauskienė	W. V. Strumskai
A. Ragauskas	J. Valaitis
V. Grinevičienė	M. A. Guobai
A. Vilkelienė	V. Masienė
Ch. A. Narusevičiai	J. Gallo
J. A. Žuliai	J. V. Gormanai
N. Kulokienė	M. Palaidičuk
U. Sasnauskienė	J. B. Morkūnai
E. Sanderson	J. Šinkūnas
J. A. Morkiai	P. M. Daugėlai
A. A. Gudžiauskai	J. M. Mileriai
B. Janauskienė	J. Ilgutis
A. Vaičiulienė	K. A. Kevėžai
A. E. Leimonai	A. Blesing
T. S. Rimdžiai	B. L. Lukai
A. Jurgutaitis	F. Balnys
J. Leskevičius	J. A. Ylai

Dideliu derlingumu, atsparumu ligoms, kenkėjams, išgulimui pasižymi javai, kuriuos išvedė Lietuvos žemdirbystės institutas Dotnuvoje. Antai nauja miežių "Auksiniai-III" veislė pernai iš hektaro davė daugiau kaip po 60 centnerių grūdų. Dotnuvoje taip pat išvedamos derlingesnės ir pašarinių žolių veislės.

Nuotraukoje: **Instituto agronomė Danutė Gadliauskienė atlieka tarpveislinių dobilų kryžminimus.**

A. Dilio nuotrauka

Lietuvių literatūros atžalynas

Apie Tarybų Lietuvos jaunųjų literatų kartą ir jos ugdymą žurnalistui Juozui Žukauskui pasakoja LTSR Rašytojų sąjungos valdybos pirmininko pavaduotojas, darbui su jaunaisiais rašytojais komisijos pirmininkas Algimantas Zurba.

Jaunoji rašytojų pamaina—mūsų literatūros ateitis. Todėl mūsų kūrybinė sąjunga, daugelis jos vyresniųjų narių, "Vagos" leidykla literatūriniam atžalynui skiria nuolatinį dėmesį. "Vaga" kasmet leidžia seriją—"Pirmoji knyga". Šioje serijoje per pastaruosius penkerius metus išėjo beveik pusšimtis jaunų autorių pirmųjų knygų. Štai vien pernai su apsakymų rinkiniais debiutavo prozininkai Kęstutis Arlauskas, Augustas Tamuliūnas, Kazys Jonušas, poetai Gynė Dineikaitė, Dalia Dubickaitė, Romas Daugirdas, Dalia Kudžmaitė, Arvydas Genys.

Žinoma, pirmoji knyga yra jau kelerių metų jauno rašytojo darbo rezultatas. Su savo kūryba jie pirmiausia skaitytojus supažindina periodikoje. Žurnalai "Pergalė", "Nemunas", "Jaunimo gretos", savaitraštis "Literatūra ir menas", dienraštis "Komjaunimo tiesa" turi specialius jaunųjų kūrybos skyrelius.

Reikšmingą veiklos barą varo jaunųjų rašytojų sekcijos, kuriose yra per 100 narių. Vilniškė jau daugiau kaip trys dešimtmečiai veikia prie Rašytojų sąjungos. Sekcijos įkurtos ir darbuojasi Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose. Čia sistemingai vyksta kūrybinės diskusijos, aptariami jaunųjų plunksnos draugų naujausi kūriniai. Taip iš esmės bręsta rašytojinės šeimos papildymas. Aktyviai dalyvaudami savosios sekcijos veikloje, į literatūrą kadaise atėjo prozininkai Jonas Avyžius ir Mykolas Sluckis, poetai Justinas Marcinkevičius, Algimantas Baltakis ir dešimtys kitų šiandien plačiai žinomų kūrėjų ir literatūros vertintojų. Užtenka pasakyti, kad vien per pastarąjį dešimtmetį Lietuvos rašytojų sąjungos šeima išaugo beveik dvigubai—priimta apie 90 naujų narių.

Pažymėtina, kad mūsų literatūrinis jaunimas yra gerai susipažinęs su lietuvių literatūros tradicijomis, su tarybine ir pasauline literatūra. Didžiąją dalį pedagoginis institutas. Pastebimą įtaką daro Šiaulių pedagogų kalvė, o pastaruoju metu ir Valstybinės konservatorijos Klaipėdos fakultetai.

Taigi galime pamatuotai pasidžiaugti kūrybingu mūsų literatūriniu atžalynu, galime tikėtis tolesnio lietuvių tarybinės literatūros, kuri susilaukė plataus pripažinimo tiek Tarybų šalyje, tiek ir užsienyje, suklestėjimo.

■ DEIMANTINIS SNIEGAS

JAV astrofizikas Marvinas Rosas iš Kalifornijos paskelbė hipotezę, pagal kurią Urano ir Neptūno planetų paviršius apklotas... deimantiniu sniegu.

Pagal visuotinai priimtą teoriją šios planetos turi kietus akmeninius branduolius, kuriuos supa amoniako ir metano ledas, o jų atmosferą sudaro vandenilio ir helio dujos. M. Rosas mano, kad metanas, arba bent didžioji jo dalis, jau seniai suskilo į anglį ir vandenilį. Vandenilis įsijungė į atmosferą, o anglis, veikiama labai didelio spaudimo, virto deimantais, kurie arba skraido, panašiai kaip kristaliniai snaigių gniužulai, arba iškrito storu sluoksniu ant planetų paviršiaus. Šią hipotezę patvirtina naujausi kosminių stočių duomenys, kurie rodo, jog tų planetų sąlygomis anglis galėjo pereiti į kristalinę būseną.

ST. PETERSBURG, FLA.

Chronicle of an Artist

Violet & Stanley Kuzmickas & Aldona De Vetsco.

If a fleeting moment to enjoy talent had a chance, then the Lithuanian Senior Citizens' Club was privileged to many hours of top notch entertainment this past winter season . . . . Aldona (Klimaitė) De Vetsco, another veteran on the Lithuanian-American scene had accepted to perform in our community. Upon arrival and almost without a chance to get acclimatized Aldona along with Amelia Young arrived at Mrs. Sharkey's home for a rehearsal. My sister Helen as usual, was to be the accompanist. With music on hand and on the piano it was not long before we heard a voice singing with controlled perfection. If there was rust it was only apparent by an occasional lost word . . . Home rehearsals for this writer can get boring, but one does not start singing "Stasys" by Vanagaitis without remembering the past . . . . . It was the favorite of yesterday's artists-audiences and sung—listened to, at concerts all over America.

I knew very little about Aldona, and without noticing that years have passed, it appears that her young energies were also devoted to keep alive the Pirmyn Chorus of Great Neck, N. Y. . . . and at the same time she held the reigns on the Bangos Chorus of Elizabeth, N. J. Aldona was teacher and director of both. In addition and when operas were in style, she performed under the direction of Bernice Shalinaitė at the Labor Lyceum in Brooklyn, N. Y.! Married and then off to Cleveland, Ohio, where she appeared as a soloist for the Lyros Chorus . . . .

The very next day (Friday) with no time yet to get her bathing suit wet, Aldona arrives at the hall to listen to our chorus rehearse. She also teamed up and sang with Stanley Kuzmickas for what turned out to be a First time ever concert duet between the two, Stanley and wife Violet are ex-Clevelanders and long time friends of Aldona.

As scheduled she appears for dinner and to concert at the Club on Saturday, April 3rd. In line to greet and welcome were a host of ex-Newyorkers who remembered her during her tenure back east.

This mezzo-soprano being otherwise an unknown to the remainder of the audience had a challenge!!! It's not easy to win over an already talent oriented crowd. She performed so well that even the card players stopped long enough to hear her entire program, and applauded along with the rest of us. The duets with Stanley were also well received . . . After the Chorus sang, a doctor from Australia was introduced and spoke. He was so impressed with the entire concert, format and quality; the food and the hospitality of the people, that he promised to come back again next year!!!

Aldona won another international fan . . . As indelible ink, she not only wrote another paragraph in a page already full of history, but made hearts live with many fond recollections. Many thanks from all to Aldona for donating her time and talent. Memories here in St. Petersburg last a long, long time . . . . **Richard Janulis**

NAUJOS KNYGOS

IŠLEIDO "MINTIS"

Juozas Maniušis. **"Tarybų Lietuva socialinio-ekonominio vystymosi keliu"** (149 psl.). Gausiai spalvotomis nuotraukomis iliustruotoje knygoje ekonomikos mokslų daktaras J. Maniušis pasakoja apie Tarybų Lietuvos liaudies ūkio, mokslo ir kultūros pasiekimus, supažindina su respublikos problemomis, artimiausiais uždaviniais. Knygoje pateikti skaičiai, diagramos, nuotraukos iliustruoja, kaip kadaise atsilikęs agrarinis kraštas tapo labai išsivysčiusia industrine respublika, turinčia stambų mechanizuotą žemės ūkį, klestinčią kultūrą.

Jonas Lukoševičius. **"Kolumbo rate ir už jo"** (205 psl.). Knygoje spausdinami Tarybų Lietuvos žurnalisto J. Lukoševičiaus, keletą metų dirbusio New Yorke, reportažai, kuriuose atsispindi JAV politika ir visuomeninio gyvenimo problemos, rašoma apie kultūrines ir gamtines krašto įdomybes.

Albinas Griška. **"Gamtos filosofija senajame Vilniaus universitete"** (158 psl.). Monografijoje nušviečiamas palyginti trumpas (1773-1832) laikotarpis. Autorius aptaria Vilniaus universiteto mokslininkų-medikų, biologų, taip pat fizikų, chemikų, astronomų gamtamokslines pažiūras, parodo filosofinių ir ateistinių idėjų įtaką to meto visuomeniniam gyvenimui.

"Biržų dvaro teismo knygos 1620-1745" (475 psl.). Serija "Lietuvos teisės paminklai, I".

"Kalnų takais" (119 psl.). Straipsnių rinkinyje pasakojama apie Lietuvos alpinistų žygius į Kaukazo, Tian Šanio ir Pamyro kalnus, pateikiama žinių iš alpinizmo istorijos, supažindinama su Vidurinės Azijos tyrinėtojo K. Ario gyvenimu ir veikla, pateikiama antropologo A. Poškaus mokslinės ekspedicijos aprašymas ir kt.

L. Dockienė

KUBOS RYŠIAI SU PRANCŪZIJA

Paryžius.—Prancūzijos vyriausybė paskelbė, kad gegužės 3 d. čia atvyks Kubos viceprezidentas Carlos Rafael Rodriguez. Tai bus pirmas tokio aukšto rango Kubos atstovo vizitas Prancūzijoje.

Detroit, Michigan

Motinų banketas

Detroito Lietuvių Klubas rengia banketą pagerbimui visų motinų. Banketas įvyks sekmadienį, gegužės 9 d., 1 val. p. p., Klubo patalpose, 4114 W. Vernor Highway, Detroite. Klubo šeimininkės rengiasi patiekt skanius pietus, o valdyba planuoja pagerbt motinas. Ta diena yra tradicinė šventė—Motinų Diena. Tikime, kad motinos ir šeimos bankete dalyvaus. Laukiame svečių iš Kanados. Nepamirškite, gegužės 9 d. pirmą valandą.

Svarbus susirinkimas

LDS 21 kp. susirinkimas įvyks sekmadienį, gegužės 9 d., 11 val. ryte. Tai bus svarbus susirinkimas, nes bus balsavimas į LDS Centro Valdybą ir rinkimas delegatų į Seimą, kuris įvyks rugpjūčio mėn. Chicagoje. Visi nariai prašomi susirinkime dalyvaut, ir laiku, nes pirma val. po pietų tą pačią dieną įvyks motinų pagerbimui banketas.

Kelionė į pietus

Balandžio 8 d. LDS prezidentas Servit Gugas ir jo žmona Ruth mašina patraukė į pietus. Jie važiavo aplankyt savo dukrelę Pat, žentą George ir dvi anūkes, kurie gyvena Atlanta, Georgia. Sakė ten pailsės ir pasišildys prie saulutės, kurios mažai Detroite.

Balandžio 15 d. Detroito Lietuvių Klubo valdybos nariai Kęstutis Garelis ir žmona Antonette skrido į San Antonio, Texas aplankyt savo sūnų Aaron ir šeimą. Jie taipgi sakė pailsės prie Texas valstijos saulutės ir kartu suteiks savo sūnui ir marčiai užuojautą, nes prieš pora savaičių gime jų mažytė mergytė, ir tuoj už poros dienų mirė.

Sunkiai serga

Visiems gerai žinomas Walter Gugas jau trys savaites sunkiai serga Providence ligoninėje. Jo žmona Lillian, dukrelės Judy ir Carol, brolis Servitas, uošvė Anna Daukus, svainis Albert Litvin ir visi giminės bei draugai labai susirūpinę. Linkime jam nugalėt ligą ir, vėl dalyvaut mūsų veikloj.

Garden City Osteopathic ligoninėje sunkiai serga taipgi laisvietė Helen Rastenis. Helen Rastenis yra Detroito Lietuvių Klubo ir Moterų Klubo narė, nuolatinė "Laisvės" ir "Vilnis" skaitytoja ir remėja. Linkime jai greit pasveikt.

Pasveiko

Į Harper ligoninę netikėtai buvo patekus mūsų muzikė Estelle Smith. Ten išbuvo apie dešimts dienų. Dabar namuose. Ji ir jos vyras John sakė, kad ji pasveiko jau ir vėl dalyvaus tarpe mūs.

Sveikiname

Sužinojome jog George Janonis minės savo gimtadienį balandžio 27 d. Sako tą dieną jam sueis 92 metai. George yra "Laisvės" skaitytojas ir rėmėjas; LDS bowleris ir Detroito Lietuvių Klubo narys. Jo sveikata gera ir jis visur dalyvauja. Jo dukrelė Millie Vasaris ir žentas Tony linksmi, kad Jurgis sveikas.

Svečiai

Tony ir Millie Vasaris turėjo svečių iš pietų. Lankė jų dukrelė E. Gay Vasaris Carrier ir jos vyras George. Po kelių dienų, jie sugrįžo į savo namus Texas valstijoj, netoli Dallas.

Mirė

Kovo 30 d. Hospice of Southeast Michigan ligoninėje mirė Dorothy Kvederas, sulaukusi 79 metus amžiaus. Ji sirgo vėžio liga. Buvo pašarvota Charles Step (Stepanausko) koplyčioje. Palaidota su bažnytinėmis apeigomis Mt. Olivet kapinėse balandžio 3 d. Po laidotuvių, dalyviai pakviesti pietums į Little Cafe.

Velionė dideliame nuliūdime paliko sesutę Cecilia Klimas ir duktėrėčią Mildred Deriscavage ir kitus gimines bei draugus. Pažangūs lietuviai turėtų žinot, kad ji buvo pagarsėjusi solistė ir buvo žinoma kaip Daratelė Baukiūtė; ji taipgi buvo vedusi su jau mirusiu chorų mokytoju Antanu P. Kvederu.

"Vilnies" suvažiavimas

Birželio 6 d. įvyks laikraščio "Vilnis" dalininkų suvažiavimas Chicagoje. Detroitiečiai gražiai pasveikino "Laisvės" suvažiavimą, manome, kad taipgi pasveikins ir "Vilnies" suvažiavimą.

Stefanija Masytė jus visus matys motinų dienos bankete ir galėsite jai savo sveikinimą įteikt.

Dėkoja

Mano mamytė Teofile Masienė sunkiai sirgo šią žiemą ir buvo ligoninėje du kartu. Pirma karta lapkričio 26 d. kuomet sulaužė kojos klubą ir turėjo operaciją. Sugrįžus į namus, vėl reikėjo greitos pagelbos vasario 17 d. viduryje nakties kuomet gavo širdies paralyžių. Bet viskas išėjo gerai; ji dabar namuose sveiksta, pradeda vaikščiot su "walkeriu" ir abelnai eina sveikyn. Per jos sirgimo laiką, ji gavo nepaprastai daug kortų ir laiškų. Ji prašė padėkot visiems per laikraštį už korteles ir visų susirupinimą. Ji turi vilties jog greitu laiku vėl dalyvaus tarpe mūsų ir su visais pasisveikins.

Stefanija

Vatikanas. — Popiežius Jonas Paulius II balandžio 18 d., tarp dvylikos aplankytų vietų, buvo sustojęs ir Bolonijos mieste ir pasimeldė geležinkelio stotyje, kur 1980 m. teroristai išsprogdino bombą, kada žuvo 85 žmonės. Popiežius šiame komunistų vadovaujamame mieste apeliavo ir į Britaniją ir Argentiną, kad jiedvi savo ginčą išspręstų taikingai.

Ta pačia proga Vatikanas paskelbė, kad numatytoji popiežiaus kelionė į Britaniją greičiausia neįvyks, jei nesibaigs konfliktas dėl Falkland-Malvinų salų. Sako, popiežiui nesmagu lankytis "kariaujančioje šalyje".

EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

Aido Choras ir "Laisvės" Bendrovės direktorių taryba ruošia ekskursiją į Lietuvą birželio 4 d. iš Kennedy aeroporto. Lietuvoje bus 10 dienų—nuo birželio 7 d. iki 17 d. grįš birželio 19 d.

Agentas: Robert J. Ellyn Travel, Inc., 501 Fifth Ave., Suite 1609, New York City, 10017.

Visais reikalais kreipkitės į

"LAISVĖS" ADMINISTRACIJĄ
102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. 11417

Kaina $1,645.

AIDO CHORO 70 METŲ JUBILIEJUS

Apie buvusius aidiečius

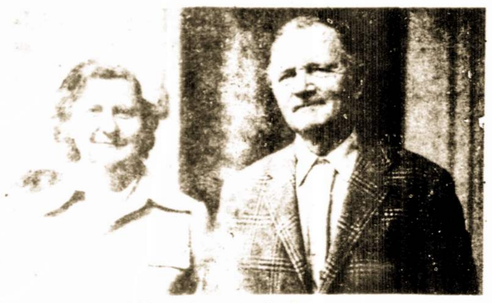

Aldona ir Andy Anderson

Adelė Pakalniškienė

Adelė Pakalniškienė-Zablackaitė jaunystėje ilgus metus gyveno New Yorko apylinkėje. 1924 metais ji įstojo į [illegible] jame buvo pati jauniausia choro narė. Dainav[illegible] išlaikė chore "Aidbaisiai", o [illegible] Mylėtojų choras, kuriam ji pradėjo mokytojaut.

Kuomet gyveno New Yorke visa Adelės šeima buvo veiklus aidiečiai. Chore buvo jos vyras Pranas Pakalniškis, brolis Vytautas Zablackas, motina Antanina Zablackienė ir Adelės dukryte Francine.

Adelė nepa[illegible]a praleistų su aidiečiais jaunų dienų. Ji atvyks į mūsų jubiliejų gegužės 2 d. Taip pat atvyks Dainos Mylėtojų choro solistas Stasys Kuzmickas.

* * *

Aidas gavo gražų jubiliejaus sveikinimą su $80 nuo Andy ir Aldonos Anderson (Žilinskaitės) iš Kanados. Jie skiria $10 "Laisvei" ir $70 Aido jubiliejui.

Aldona buvo Aidui ilgametė akompanistė, o vėliau mūsų mokytoja-choro vedėja.

* * *

Gavome gražų sveikinimo laiškelį su $5 nuo Kazimero Milenkevičiaus, dukros Aldana Imilkowski ir šeimos.

Prieš 70 metų Kazimieras Milenkevičius, su kitais jauniausiais progresyviais vyrais suorganizavo Aido Chorą. Gaila, Kazimieras mūsų jubiliejaus nesulaukė, mirė prieš porą mėnesių. Aidas visada prisimins K. Milenkevičių ir kitus Aido organizatorius.

Stai Aldanos sveikinimas:

Dear Aido Chorus members, congratulations on the 70th anniversary. Enclosed please find a check for $50—a memorial donation for my dear father Kazimieras Milenkevičius from Aldana Imilkowski and family.

* * *

Buvusi aidiečė Elena Brazauskienė iš Hartford, Conn. buvo atvykusi į Aido repeticijas ir įteikė $10 sveikinimui choro.

* * *

Aidiečiai prisimena per daug metų buvusį Aido Choro pirmininką Joną Grybą. Jis buvo veiklus ir visomis įgėgomis siekė, kad Aidas būtų stiprus. Jonas savo veikla Choro gerovei nusipelnė pagarbos. Gaila, kad Jonas nebalės su visais aidiečiais dalyvauti mūsų didžiojoj šventėje. Dabartiniu laiku Jonas smarkiai serga, nepajėgia niekur dalyvauti. Jis gyvena pas aktyvią aidietę ir parengimų šeimininkę Onutę Babarskienę, kuri prižiūri Joną ir slaugo.

* * *

Taip pat, šia proga norisi prisiminti kitą ilgametį aidietį, režisierių, poetą, vaidintoją Joną Jušką, sulaukusį jau 95-erių. Jis jau keletas metų praradęs regėjimą, dabartiniu laiku randasi senelių slaugymo namuose.

* * *

Daug metų chore dainavęs Walter Keršulis ir jo veikli žmona Bronisė labai daug dirbo choro gerovei. Walteris, sulaukęs 93-erių metų neseniai pergyveno dvi sunkias operacijas: širdies ir akių. Todėl su mumis dalyvauti negali ne tik Walteris bet ir jo mylima žmona Bronisė kuri jį turi prižiūrėti.

* * *

Negalima praleisti nepaminėjus dviejų gerų dainininkių Onos Čepulienės ir Kostės Rušinskienės—abi dainavo alto.

Ona buvo aktyvi aidietė, daug metų dainavo ir dirbo laisviečių parengimuose. Neseniai teko Onutę aplankyti. Ji turi sukaupusi daug prisiminimų apie Aidą ir apie visą progresyvių lietuvių judėjimą. Paskutiniais metais Ona pergyveno daug sunkių dienų slaugydama savo mylimą vyrą Vincą Čepulį, kuris per ilgą laiką sunkiai sirgo. Po Vinco mirties ir pati Onutė pradėjo nesijausti. Dabartiniu laiku nebegali daug vaikščioti. Bet Onutė nepamiršta choro. Ji mūsų jubiliejaus proga, aukoja $20 su sveikinimu.

Jau senokas laikas Aido chore nedalyvauja Kostė Rušinskienė. Ji per daug metų buvo aktyvi aidietė. Dabar nesveikuoja ir nuo mūs tolokai gyvena, tad nebegali dažnai pas mus atvykti.

Labai būtų malonu matyti Kostę Rušinskienę Aido jubiliejaus šventėje, gegužės 2 d.

P. V.

Buvęs Aido Choro Moterų Kvartetas, mokytoja Mildred Stensler

AIDO CHORO JUBILIEJINIS KONCERTAS IR BANKETAS

įvyks sekmadienį, gegužės 2 d.

Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Koncertas prasidės 2 val. po pietų

Pasibaigus koncertui—banketas

Aido Choro valdyba: Pirmininkas—Povilas Venta
Pirmininko pavaduotoja—Nastė Buknienė
Sekretorė—Tessie Stočkienė
Iždininkė—Nellie Vėntienė
Korespondentė—Ilse Bimbienė

Jubiliejaus komisija: Mildred Stensler
Victor Becker
Nellie Shumbris

Aidiečiai kviečia visus tautiečius į jubiliejinį koncertą, gegužės 2 d.

KONCERTO PILDYTOJAI:

Aido Choras [illegible] dovaujamas [illegible]reu Stensler

Aldona DeVetsco

Stasys Kuzmickas

Amelia Young

Elena Brazauskienė

Victor Becker

JONAS LAPAŠINSKAS

Nubudo jaunas putinas

Pašlaitėje, prie upės,
Sparnais apglėbęs putiną,
Pūtėjas vėjas supa,
Iš balto sapno budina:

— Miegali putinėl,
Jau kelk, žaliuoki vėl!..
Puošk pumpurų liepsnelėm
Pasvirusią galvelę,
Žiūrėk šviesiom akelėm
Į tekančią saulelę;
Išskleiski lapelius
Žalius,
žalius,
žalius,
Sukrauk baltutėlius
Sidabro žiedelius...

Miegojęs nuo pat rudenio
Pašlaitėje, prie upės,
Nubudo jaunas putinas
Ir staipos,
galvą judina,
Šakelėm vėją supa:

— Vėjeli, ačiū tau,
Pačiu laiku pabudinai! —
Iš žemės verčias pašalas,
O upė — tartum ežeras —
Plačiai ištvinus, kūpa,
Lediną tiltą trupina...

Linguoja, linksi putinas,
Nukrato rasą — ašarą,
Ir, siautulingon pusėn
Įbristi pamėginęs,
Mazgoja kojas — skuba,
Kad pumpurus išsupęs,
Žiedais pasidabinęs,
Pasveikintų pavasarį.

MARCH on MAY DAY
from TOMPKINS SQUARE to UNION SQUARE
ASSEMBLE: 12:30 p.m. 7th Street & Ave. A
RALLY: 2 p.m. • 17th Street
Entertainment • Speakers
SATURDAY, MAY 1, 1982

Binghamton, N. Y.

LDS 6 kuopos susirinkimas balandžio 2 d. neįvyko. Sekantis susirinkimas įvyks gegužės 7 d. Prašome visus narius dalyvauti—bus rinkimai į Centro Valdybą.

* * *

Kovo 23 d. po ilgos ir sunkios ligos, sulaukusi 90 metų amžiaus, mirė mūsų kuopos narė Martha Kokalas.

Kovo 31 d. mirė neilgai sirgęs Jonas Vaicekauskas. Jis buvo slaugymo namuose.

Julia Kaminskas ligoninėje sunkiai serga. Polly Maldaikis taiso sveikatą namuose dukters ir daktaro priežiūroje. Helen Pagiegala taipgi gydosi namuose vyro ir daktaro priežiūroje.

Linkiu ligoniams greit sustiprėti ir vėl visur dalyvauti. O mirusiems tebūna amžina ramybė.

K. Thomas

Iš laiškų

"LAISVĖS" ADMIN.:
Gerb. Draugai:

Jonas ir Afemija Kuodžiai iš Lawrence, Mass. sveikina "LAISVĖS" Bendrovės dalininkų suvažiavimą ir linki visiems geros sėkmės. Trokšta, kad "LAISVĖ" dar ilgai gyvuotų. Siunčia $20 auką.

Draugai Kuodžai vis žiemavoja Woodside, Cal. pas dukrą Janet ir žentą advokatą Edward Hume.

Mass. Valstijoj iki pradžios balandžio mėn. buvo per šalta ir daug sniego, tad šią žiemą Kuodžiai pasiliko Californijoj ilgiau, nors ir čionai ši žiema buvo labai lietinga—visgi maloniau kaip šalčiai, ledai ir sniegas.

V. Taraškienė
San Leandro, Cal.

BRIEFS

There will be **Carnegie Hall Rally For Peace, Disarmament And Social Progress** Friday, May 7, 1982, 8 P.M. Would you like to join with Ossie Davis, Richie Havens, Rep. Parren Mitchell, Pete Seeger and others in this very important event?

* * *

Former President Richard Nixon drank heavily when he was in the White House and was frequently "ranting, raving drunk" and incoherent during times of international crisies, writes Pulitzer Prizewinning reporter Seymour Hersh in his book.

* * *

In preparation for the massive peace demonstration in New York on June 12 in support of the U. N. General Assembly's Second Special Session on Disarmament, Mobilization for Survival has initiated a special petition campaign: "Ban the Neutron Bomb and Stop the U. S. War Machine."

* * *

The Women's City Club of New York with its primarily middle-class membership is not noted for militancy. But they have issued a position paper which places them in the front ranks of the mass upsurge against the domestic and foreign policies of the Reagan Administration.

They "urge all Americans to insist on the reordering of national priorities now." They deplore the "vast build-up weapons for war; the short-sighted dismantling of the entire range of human service programs; a tax program that benefits the rich and penalizes the poor . . ."

They declare, "Our nation's true defense rests not on military 'over-kill,' but on a strong, healthy people, with adequate food, shelter, education and work. There can be no 'common defense' in a nation split by poverty, rising unemployment and neglect of social programs."

* * *

Mrs. Earl Horton from Mount Vernon, Ill. writes in "Labor":

"I wrote to Sen. Edward M. Kennedy (D-Mass) to tell him there is more than one way to destroy our country. I'll soon be 66 years old. I can remember the depression and also the wars, but I do not remember people being so disturbed about what is going on in Washington as they are now.

If you take away people's security and peace of mind, then what is there to fight for. Having a stockpile of weapons is useless if the enemy is already in charge. There are almost daily reports of cuts being made and people losing their jobs while prices keep rising for insurance, medical care, food and other necessities.

I believe insanity has more than one form and I don't believe anyone is immune."

* * *

Ana Guadalupe Martinez, of the Farabundo Marti National Liberation Front of El Salvador, told a press conference at the recently concluded Continental Meeting of **Women For National Independence And Peace** that Central America is living in a constant state of crisis due to the threats and lies of U. S. imperialism. **Ilse**

Ana Guadalupe Martinez of the Farabundo Marti National Liberation Front of El Salvador [r] and Claribel Alegria, poet known throughout Latin America, also of El Salvador